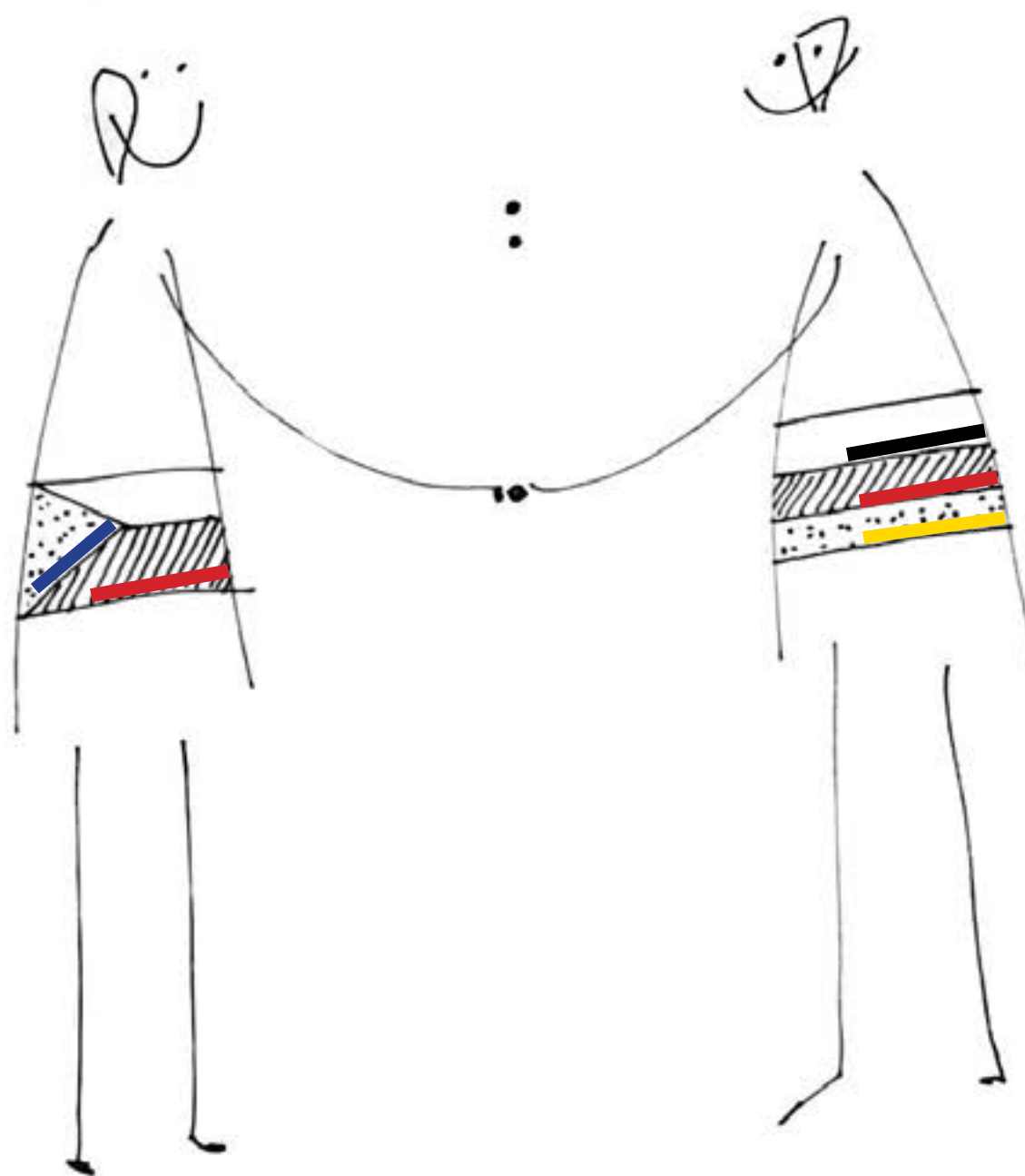

Česko-německý park

Analytická část
Bc. Marie Bělohoubková

Bc. Marie Bělohoubková

Analýza k diplomovému projektu
Ateliér Rehwaldt+Concepcion
LS 2021/2022
Krajinářská architektura, FA ČVUT v Praze

Obsah

4-5		Úvod	Motivace a cíl Geneze zadání
6-31		Obecné analýzy	Česko-německý prostor
32-58		Řešené území	Česko-německé hranice, Moldava-Neurehefeld
59-60		Reference	Projekty
61		Zdroje	Konzultace Zdroje online, tištěné

Motivace a cíl :: Motivation und Ziel

Zájem o design prostoru a mezinárodní vztahy mě provází již od útlého věku. Současně se zahájením studii Krajinářské architektury a designu na FA ČVUT v Praze jsem byla vybrána mezi členy Česko-německého fóra mládeže. Na počátku roku 2021 mě jmenoval ministr zahraničních věcí České republiky do Rady Česko-německého diskusního fóra. V srpnu 2022 jsem jako člen německé delegace doprovázela spolkového prezidenta Steinmeiera a paní Büdenbender na třidenní státní návštěvě České republiky. Díky mým aktivitám na poli diplomacie mám možnost navštěvovat reprezentativní prostory zahrad a parků. V zadání své diplomové práce proto kloubím svůj krajinářsko-architektonický a diplomatický vhled, zkoumám roli krajinných míst v zahraniční politice. Cílem následujících analýz je uvědomění si širší charakteristik česko-německé krajiny a nalezení místa pro diplomní projekt – návrh česko-německého parku jako místa setkávání a zvýraznění krajinné vazby obou zemí.

::

Mein Interesse an Raumgestaltung und internationalen Beziehungen hat mich schon sehr früh begleitet. Zeitgleich mit dem Beginn meines Studiums der Landschaftsarchitektur und Design an der Tschechischen Technischen Universität in Prag wurde ich als Mitglied des Deutsch-Tschechischen Jugendforums ausgewählt. Anfang 2021 wurde ich vom Außenminister der Tschechischen Republik in den Rat des Deutsch-Tschechischen Gesprächsforums genannt. Im August 2022 begleitete ich als Mitglied der deutschen Delegation Bundespräsident Steinmeier und Frau Büdenbender zu einem dreitägigen Staatsbesuch in die Tschechische Republik. Dank meiner Tätigkeit im Bereich der Diplomatie habe ich die Möglichkeit, repräsentative Garten- und Parkanlagen zu besuchen. In meiner Masterarbeit verbinde ich daher mein landschaftsarchitektonisches und diplomatisches Verständnis und untersuche die Rolle von Landschaften in der Außenpolitik. Ziel der folgenden Analysen ist es, sich der Breite von dem Charakteren der deutsch-tschechischen Landschaft bewusst zu werden und einen Platz für das Masterprojekt - die Gestaltung eines tschechisch-deutschen Parks als Ort der Begegnung - zu finden und die landschaftliche Verbindung zwischen den beiden Ländern hervorheben.

Geneze zadání

Úvaha:

Návštěvy kulturního prostoru zahrady Německého velvyslanectví v Praze..... Česká ambasáda v Berlíně nemá zahradu pro setkávání.....

Z čeho by sestávala "Česká zahrada" jako přenositelná typologie?

Existuje "Německá zahrada" ?

Pražský Hrad i zámek Bellevue disponuje kulturním, diplomatickým prostorem se zahradní/parkovou úpravou.

Jakou roli hraje diplomacie pro navrhování krajinářsko-architektonického prostoru?

Jakou roli hrají zahrady a parky v mezinárodní politice?

Česko-německé vztahy mají jedinečné fyzické propojení česko-německou krajinou. Porpojení vodstva, lesů, současně dělení náročně překonatelných hor. Vdych proudí jeden, zásoby podzemní vody též. Výzvou dnešní doby je změna klimatu i bezpečnostní otázky. Z hlediska česko-německých vztahů se nacházíme v době mnoha přátelství a smluvního propojení. Jak tento potenciál rozvinout pro kulturu a životní prostředí s vizí do budoucna?

Otázka:

Jak by vypadal Česko-německý park?

|
|
|
|
↓

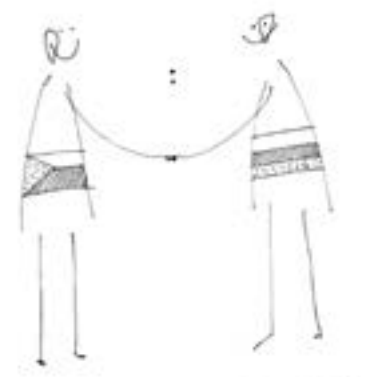
Kde jej navrhnout?

↓
↓
↓
Berlín **Pohraničí** Praha

↙ ↘
↙ ↘
↙ ↘
na hraničním méně frekventovaném přechodu s hlubokou historickou stopou mezi dvěma městy na samotě ve volné krajině

↙ ↘
↙ ↘
↙ ↘
Bavorsko-CZ **Sasko-CZ**

Zadání: **Moldava-Neurehefeld
Česko-německý park**

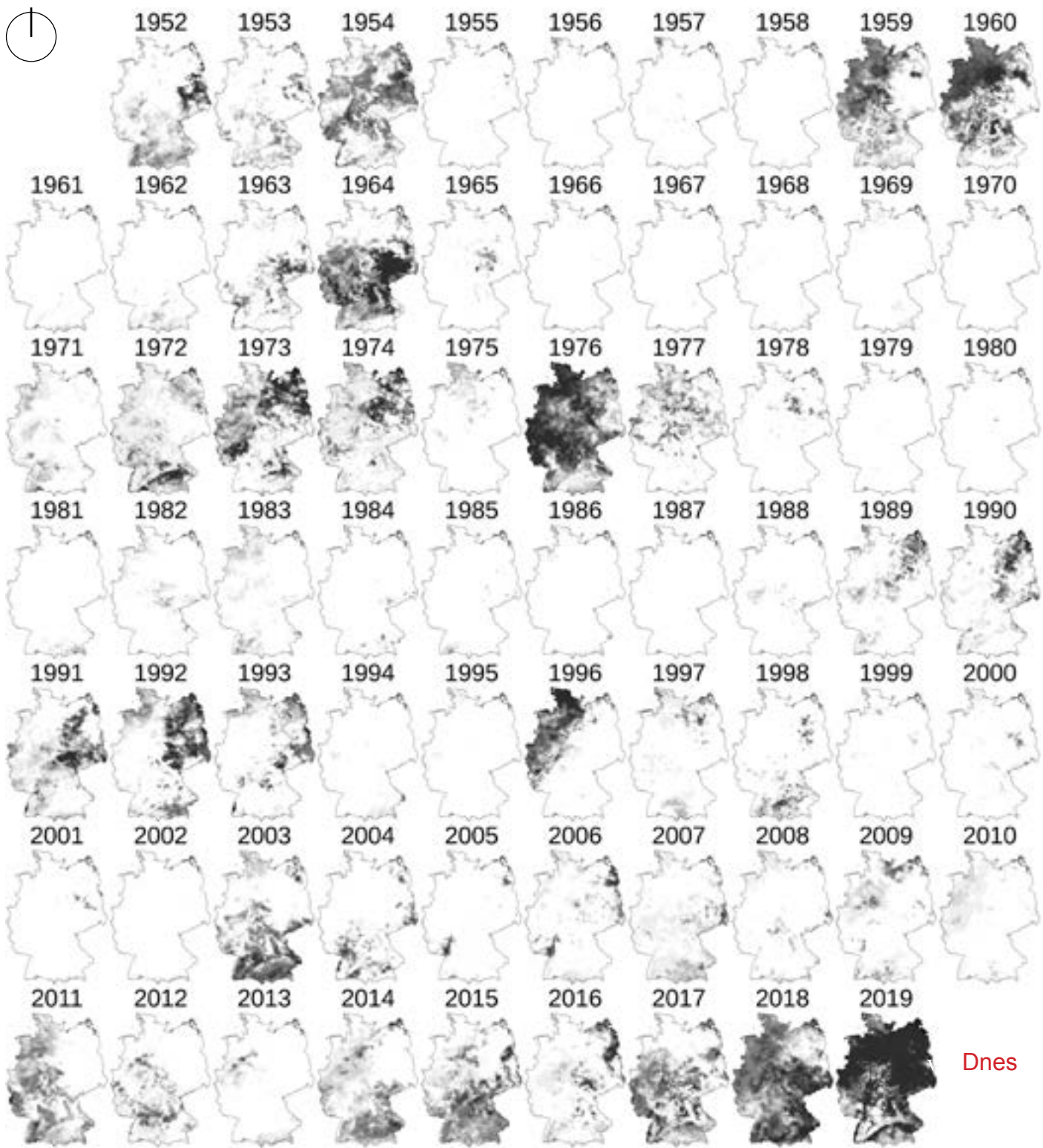

Výzvy dnešní doby

Současná společnost čelí problémům a výzvám spojeným s pandemií Covid-19, přibývajícím vysycháním půdy, hyper rychlým rozvojem internetu a virtuálního světa. Válka na Ukrajině vyvolává bezpečnostní hrozby a akcentuje důležitost diplomatického propojení (západní) společnosti.

Globální cíle udržitelného rozvoje přijaté v září 2015 na summitu OSN (s cílem naplnění do roku 2030)

půda bez známek úbytku vody vyschlá půda

Grafické znázornění vysychání půdy v Německu
Znázorněný rok 2019 rozsahem proschlé půdy za posledních 50 let extrémní. Polabí je kompletně zasaženo.
Od poloviny 20. století dochází v česko-německé krajině k masivnímu vysychání a degradaci půdy v důsledku s masovým neekologickým zemědělstvím, výrobou a nastupující klimatickou změnou.

Cultivating Power: Gardens in the Global Politics of Diplomacy, War, and Peace

WILLIAM A. CALLAHAN

London School of Economics and Political Science

Although gardens are typically appreciated as peaceful spaces of apolitical serenity, this article highlights how gardens can provide new sites and sensibilities that complicate our understanding of diplomacy, war, and peace. While gardens are a popular location for diplomatic performances—for example, the Treaty of Versailles—the global politics of gardens remains underresearched in international relations (IR). To address this gap, the article follows the “aesthetic turn” in IR to examine gardens as contingent social constructions of social-ordering and world-ordering, which both shape and participate in global politics. In particular, it develops a framework to examine how peace-war becomes intelligible in gardens through contingent conceptual dynamics such as “civility/martiality.” It then employs the framework to explore how two key national memorial sites—the Nanjing Massacre Memorial in China and the Yasukuni Shrine in Japan—work as gardens to creatively perform civility and martiality in unexpected ways. Such an oblique intervention underlines how war memorials, gardens, and other odd IR sites are not stable containers of meaning but need to be actively (re)interpreted as performances of cultural governance and resistance. Garden-building here is theory-building: by producing new sites and sensibilities of global politics, it creatively shapes our understanding of IR.

Atlas stylů zahrad a parků

národní:

Japonská zahrada

Kompoziční struktura japonských zahrad má původ v Číně, původně se však vyvíjela v prostředí ostrovní říše s nedostatkem půdy pro obživu, proto se vytvářely miniaturní zahrady se symbolikou, která představovala svět skutečný, kde každý kámen i rostlina mají svůj význam.

Italská zahrada/park

Vývoj architektonické podoby italské zahrady od období renesance po baroko je zásadní zejména pro tvorbu vztahu budov a zahrady. Hlavním rysem stylu italské zahrady je převaha architektonických prvků a předpokládaný svažité terén. Zahradě dominovala budova zpravidla postavená na nejvyšším místě.

Francouzský zahrada/park

Typický park rozděluje několik hlavních cest, od kterých se pravouhle dělí vedlejší. Cesty jsou zpravidla lemovány nízkými živými plůtky ze stálezelených dřevin. Hlavní, nejširší cesta obvykle vede středem. Největší plocha je naprosto přehledná a osázena jen nízkými plůtky a květinovými vzory, nejvýše pak přerušena několika ozdobnými stříhanými keři, nebo výsadbou letniček na vyvýšeném záhonu. Na hlavní plochu navazuje mnoho menších ploch naprosto oddělených živými ploty ze stálezelených dřevin, vysokých často 4 m. Vytvářejí tak intimní zákoutí. Zákoutí nebyla prázdná a stejná, ale v každém byl nějaký dekorativní prvek - socha, nebo nádoba s atraktivní, nebo vzácnou rostlinou. V parku byla často chována jako zpestření zvířata, např. pávi. Typickou stavbou jsou altány a pergoly. Francouzská zahrada napodobuje ale někdy i stavby z venkova nebo cizích zemí, které samozřejmě musí odpovídat pravidlům symetrie a krásy. Takové stavby mohly vypadat velice uměle, ale to nebylo stylu francouzské zahrady na překážku. Umělost a nepřirozenost byla znakem kultivovanosti a ušlechtilosti. Někdy byla součástí zahrady i oranžerie nebo skleník s tropickými rostlinami, případně konírna.

Anglický park

Čínská zahrada

Korejská zahrada

Zahrada z Bali

náboženský:

Židovská zahrada

Křesťanská zahrada

Svět inspirace

Vorbild: (EU) Das Forum Romanum

Mittelpunkt des politischen, wirtschaftlichen, kulturellen
und religiösen Lebens

→ öffentlicher Gebäude und Denkmäler

EXPO - Die Weltausstellung

→ Pavillonbauten

EU Gärten der Welt, Berlin 18A

- China, Italien, Japan (Frankreich, England)
- Garten
- Islamisch, Christlich

EU Powerscourt Gardens, Irland Wicklow

- italienische, japanische Garten

EU France Miniature

EU Legoland Deutschland - Miniland

EU Park Bohemium, Marienbad, Tschechien

Německo-poská hranice: Park Muskau

EU Rothschild Garden, Frankreich

- französischer, spanischer, japanischer
steingarten, rosengarten, zoo
- florentinischer, exotischer, provenzalischer Garten

Reefline - ^{veřejný} podmořský park u Miami Beach (studio OMA)

EU Sochařský park, Nizozemsko

EU Mini-Europa Park in Brüssel

Německé zahradní výstavy: IGA, BUGA, EGA

Náplň česko-německého parku

211102-F-Marie Bělohoubková

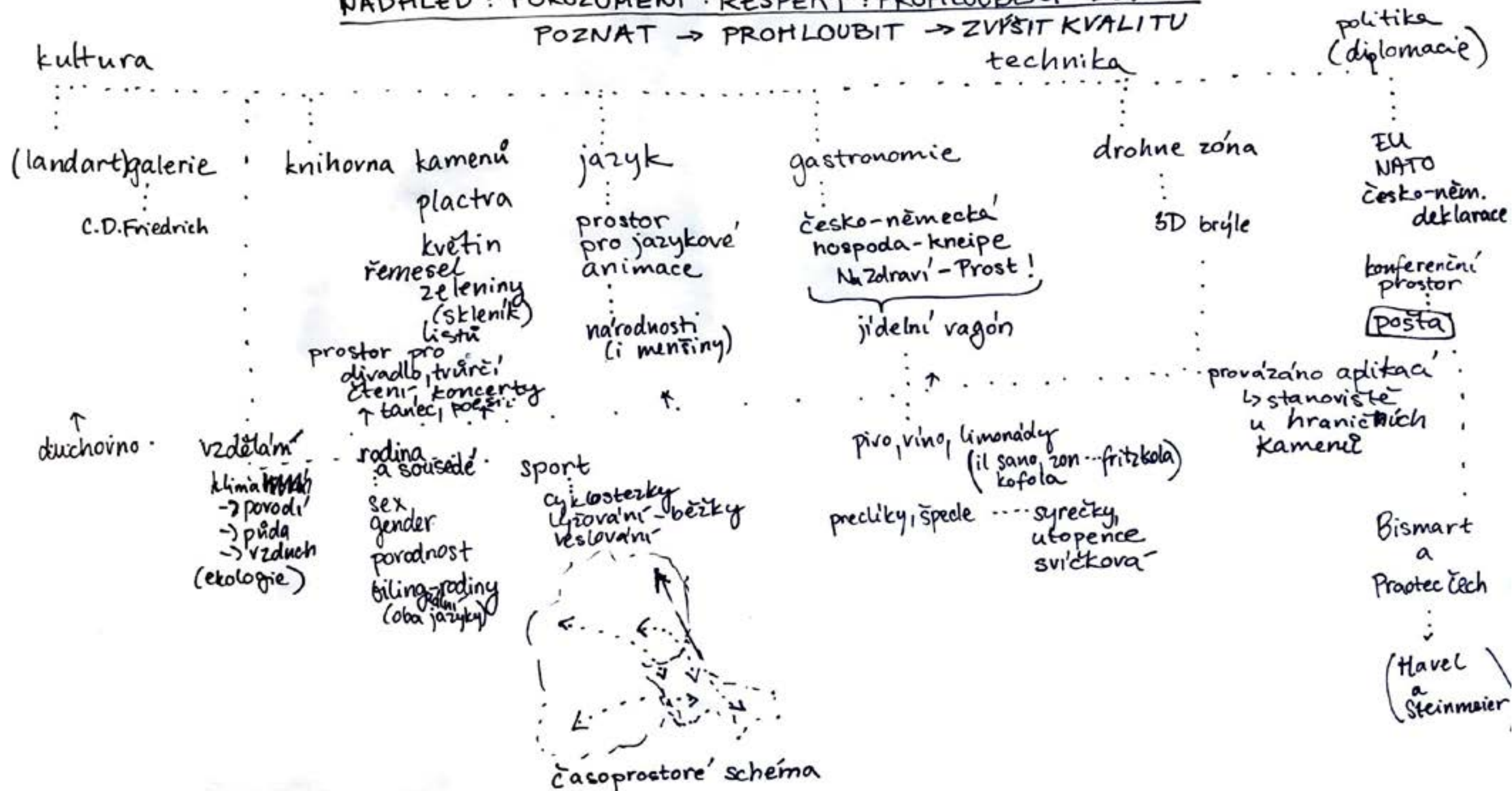
Česko-Německé Fórum

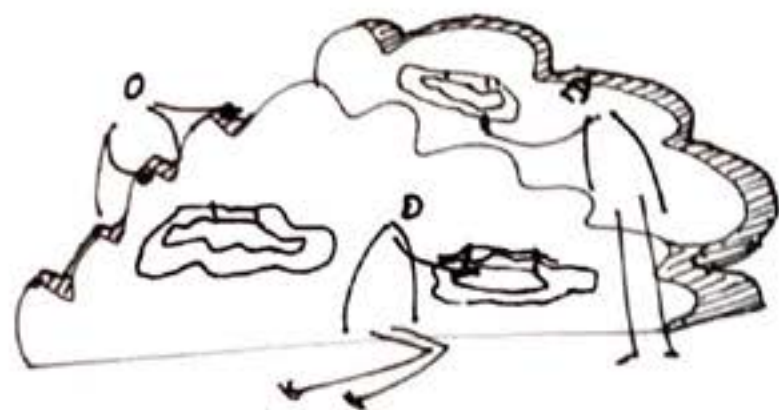

umožnění propojení vzájemných aspektů a obohacení

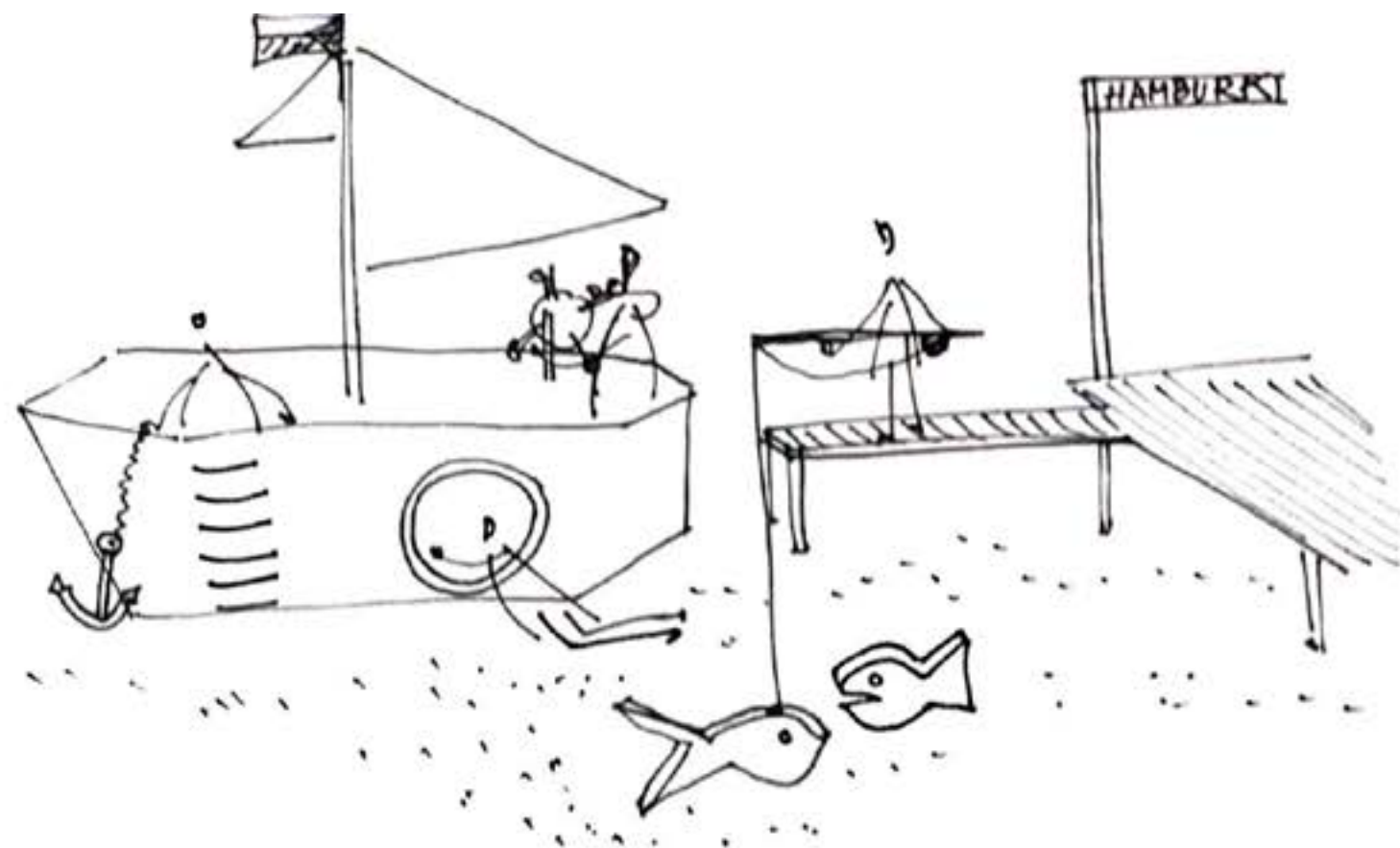
NADHLED : POROZUMĚNÍ : RESPEKT : PROHLoubENÍ DŮVĚRY

POZNAT → PROHLoubIT → ZVÝŠIT KVALITU

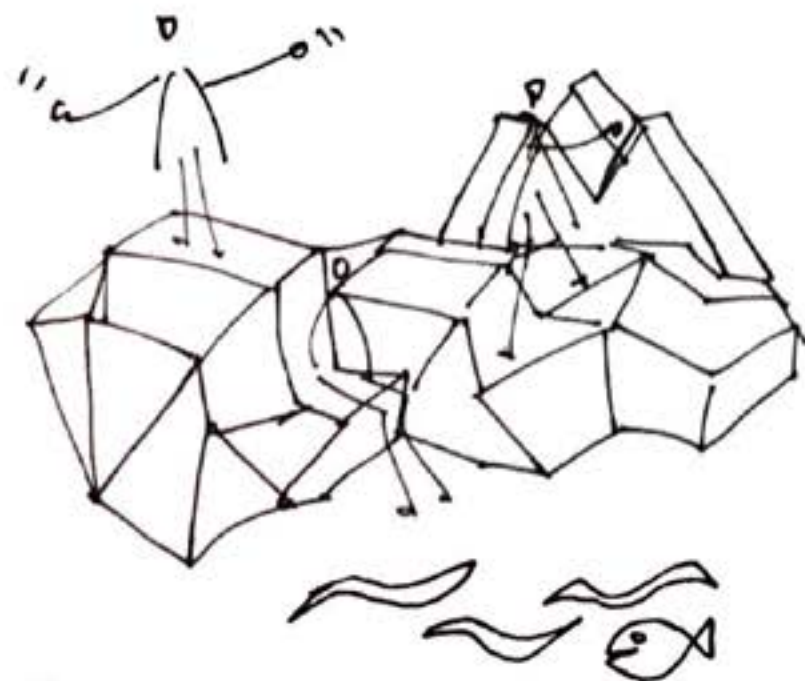

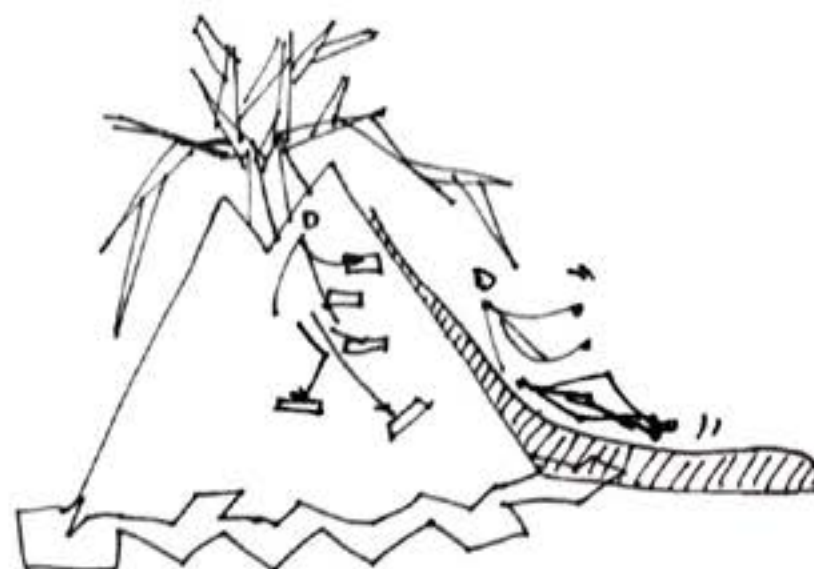
Unsere Wolken - Atmosphäre

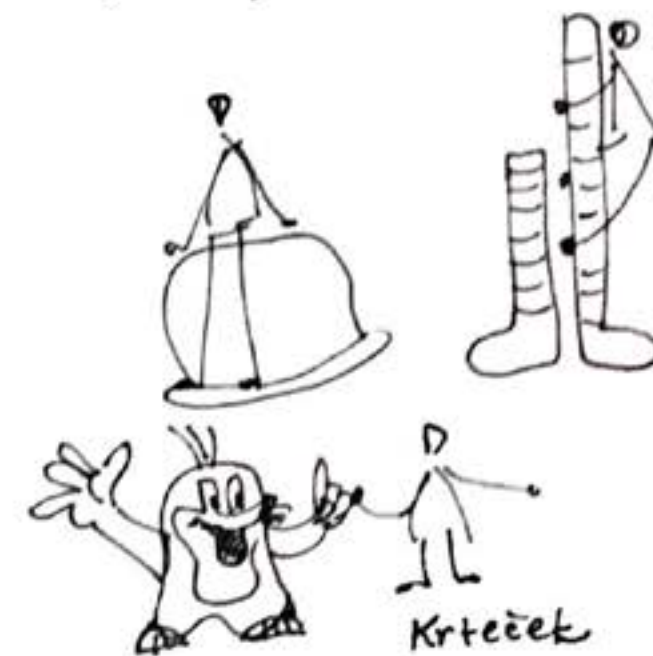
Přístav : naše lodě, ryby, cyklostezky / trasy - EUROVELO LABSKA

Eisberge

Vulkan

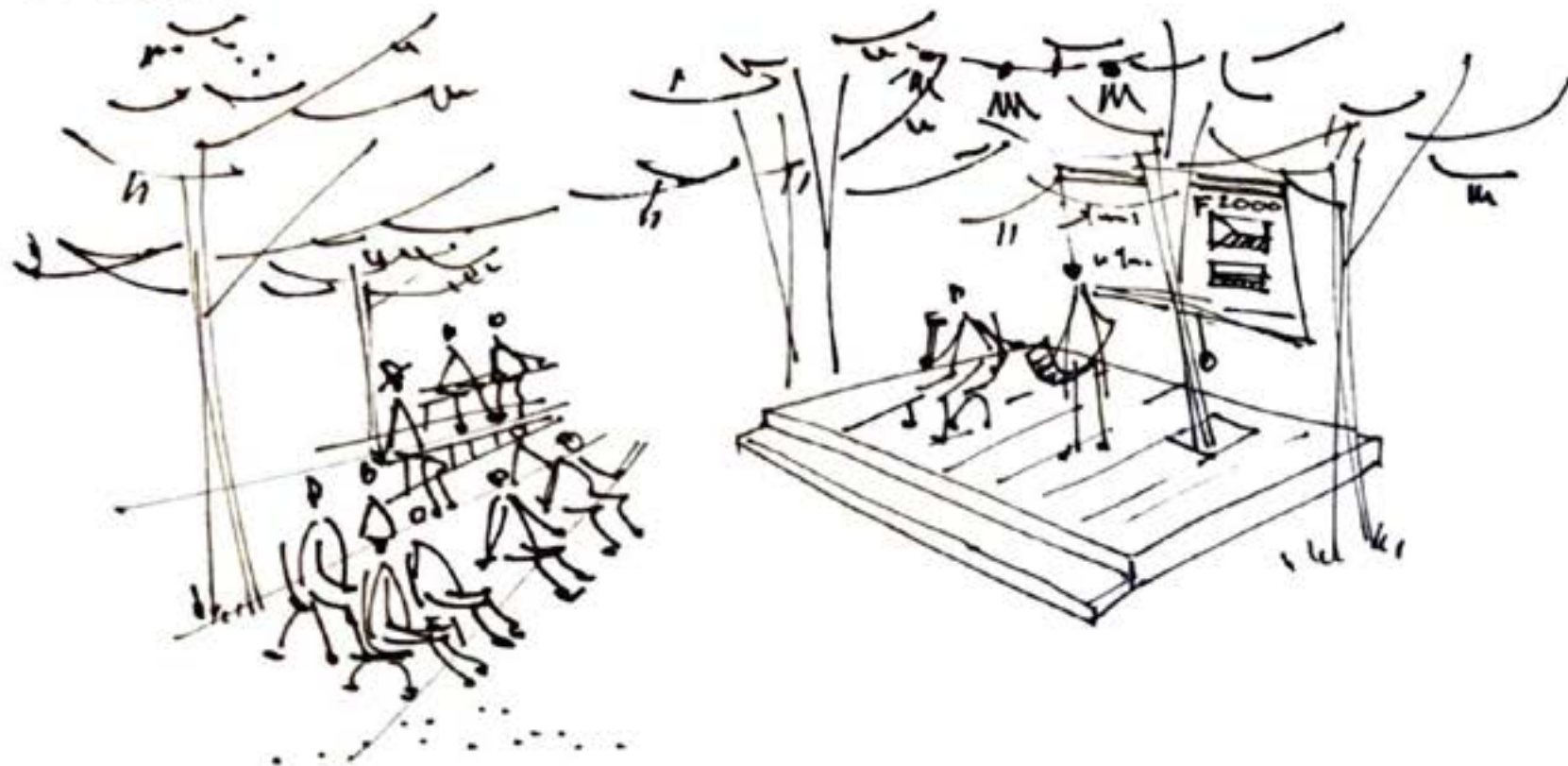
Pan Tau
Klobouk

Pipi
punčochy

Popelka - filmovaný u tržičan
... Hurvinek...

Okno pohádek

Jak byla formována naše krajina - jak vznikly hory (dělení) a toky (spoj), jezera

Konference ČNFB: FORUM 2000: Předávání ČNJC: KONCERTY:
 Divadla: autorská čtení: tanec: Diskuse ČNFM: Oslavy:
 Setkání pendlerů: soboty pro sousedství: D. ochrana klimatu:
 S. česko-německé obchodní komory: Performance: Slam poetry:
 Talkshow: Lingvistické přednášky: Prezentace CZ-DE stipendistů

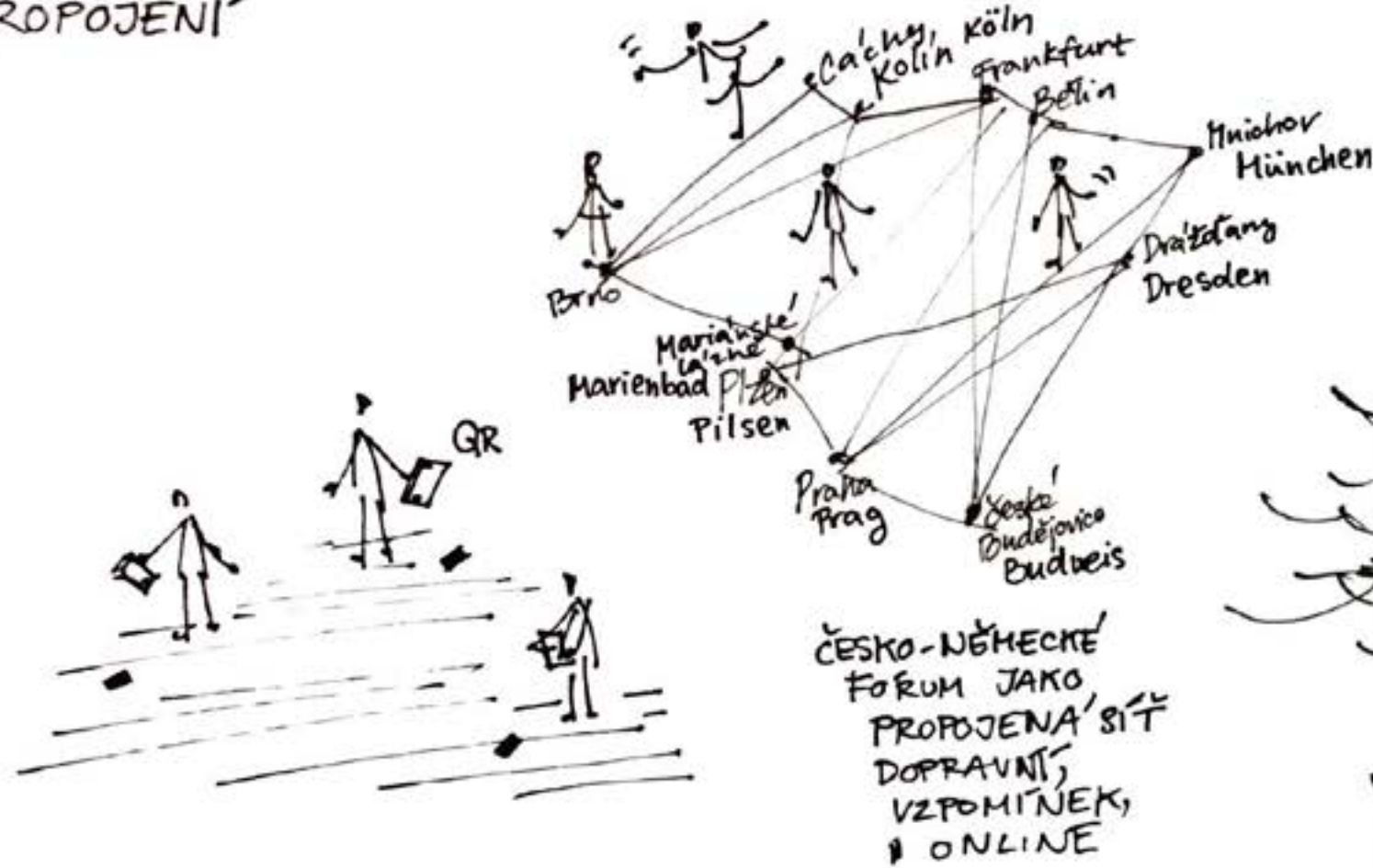
Jídelní vagon

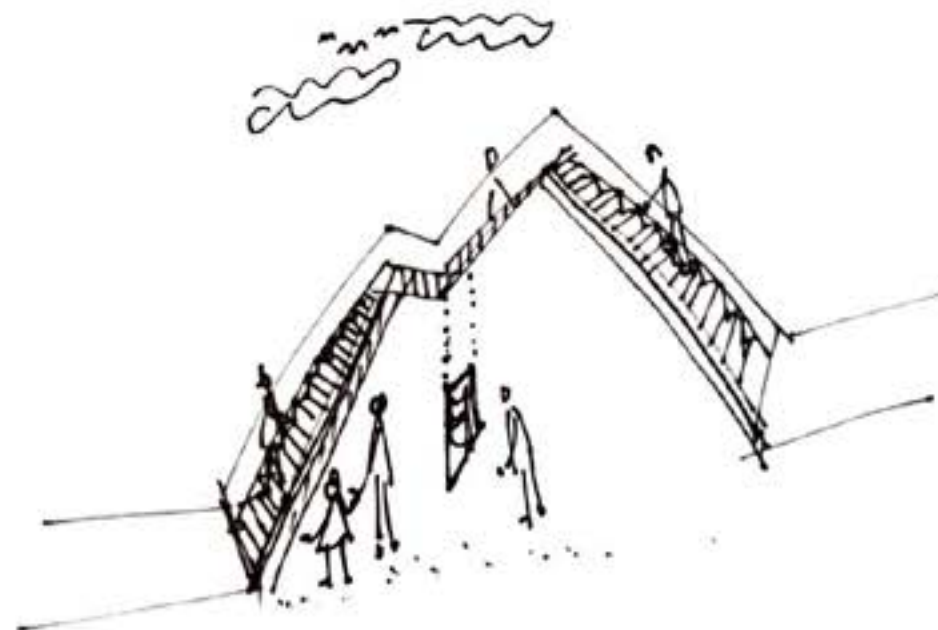
Podium x Amfiteatr

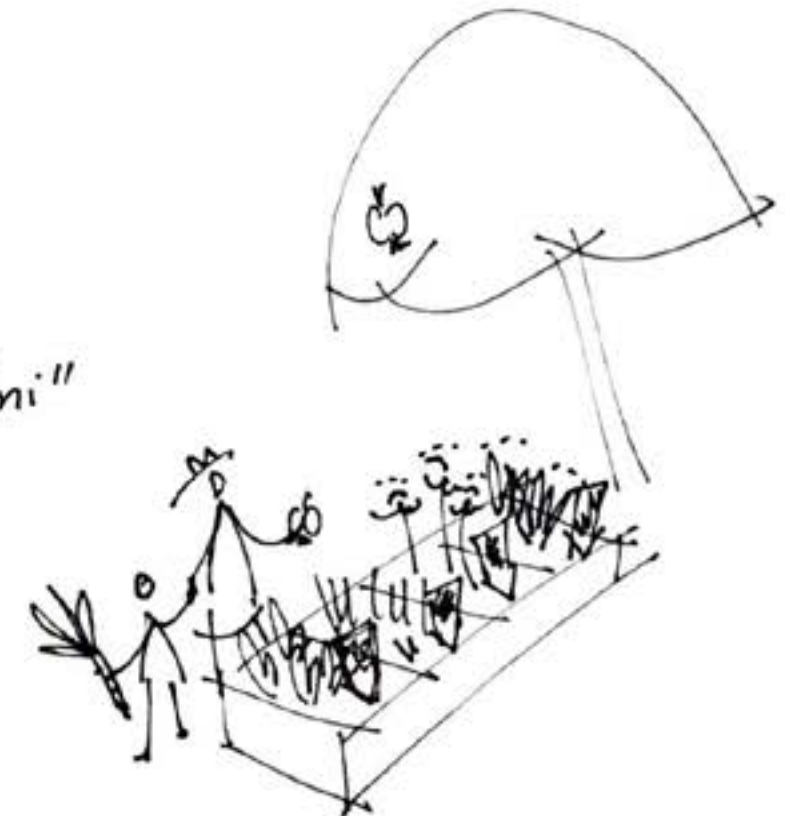
Edukace o provázaném ekosystému-jeden vzduch
 -rozhodnutí-jedné strany ovlivňuje druhou voda

PROSTOR UDA'LOSTÍ - historická stopa
historické mezníky a příběhy
zaznamenané pomocí dlažebních kamenů (stop)
na principu elektronicky čitelných QR kódů

ROSTLA' KAPLE
"Jedno nebe nad námi"

CO SE U NA'S PĚSTUJE?
CO U NA'S ROSTE?
Materiály - Česka' a Německa' zahrada?

Symbolické vyhlídky/prolezačky jako hory -
-hranice, jež lze překonat - vkročení vstříc
na hranice rozšiřuje horizont a nadhled
→ prostor pod slouží jako galerie

Pověsti (národní)

Čechy: Blaničtí rytíři

až bude Čechám nejhůře, přijdou z hory na pomoc

Německo: Barbarossa (Friedrich I.) v pohoří Harz

až se německý národ sjednotí, vrátí se z hory

Významná místa

Berlín
Böhmischer Dorf/ Česká vesnice
Komenského zahrada

Drážďany
Nadace Die Brücke
Moritzburk

Hamburk
Český přístav

Vrtochovy Janovice
Zámek Sydonie Nádherné, přítelkyně Karla Krause

Herrenhood
Brüdegemeinde

Kultura (umění)

Caspar David Friedrich

Karel Gott
Jaroslav Rudiš
David Černý – Entropa

Pan Tau
Popelka

Česko-německé deklarace

Česko-německý fond budoucnosti

Česko-německé diskusní fórum

Česko-německé fórum mládeže

EU – Schengenský prostor

Goethe Institut
Tandem
DAAD

Studium Germanistiky (Karlova Univerzita v
Praze, České Budějovice)
Slavistiky (Lipsko)

Česko-německé fórum mládeže

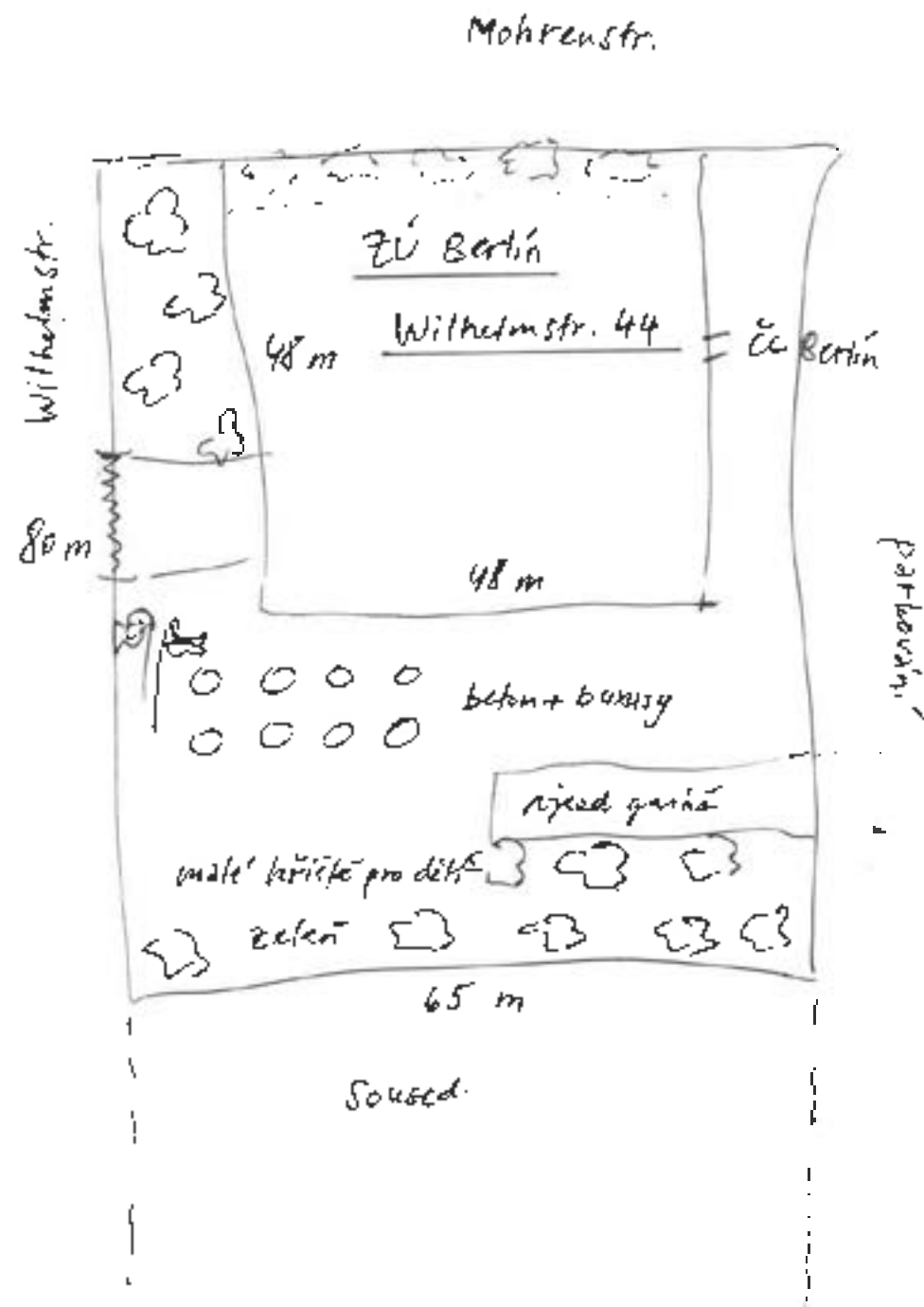
"ČESKO-NĚMECKÁ DEKLARACE NENÍ TEČKOU
ZA DĚJINAMI, UZAVÍRÁ POUZE JEDNU KAPITOLU.
JE ZÁROVEŇ DVOJTEČKOU, která vvozí přímou
řeč a dialog na téma společenských projektů
zaměřených do budoucnosti." Zielenic J.

Gesto: Václav Havel

Steimeier: poklonění se parašutistům

Ambasády

České velvyslanectví v Berlíně

Německé velvyslanectví v Praze

Quo Vadis od Davida Černého

Areál Pražského hradu

Pražský hrad je oficiálním sídlem prezidenta České republiky.
Prezidentská kancelář spravuje též zámek a zámecký park v Lánech.

Královská zahrada

Terasa jízdárny

Zahrada na Baště

Jižní zahrady

Jelení příkop

Svatováclavská vinice a Richterova vila

Empírový skledník

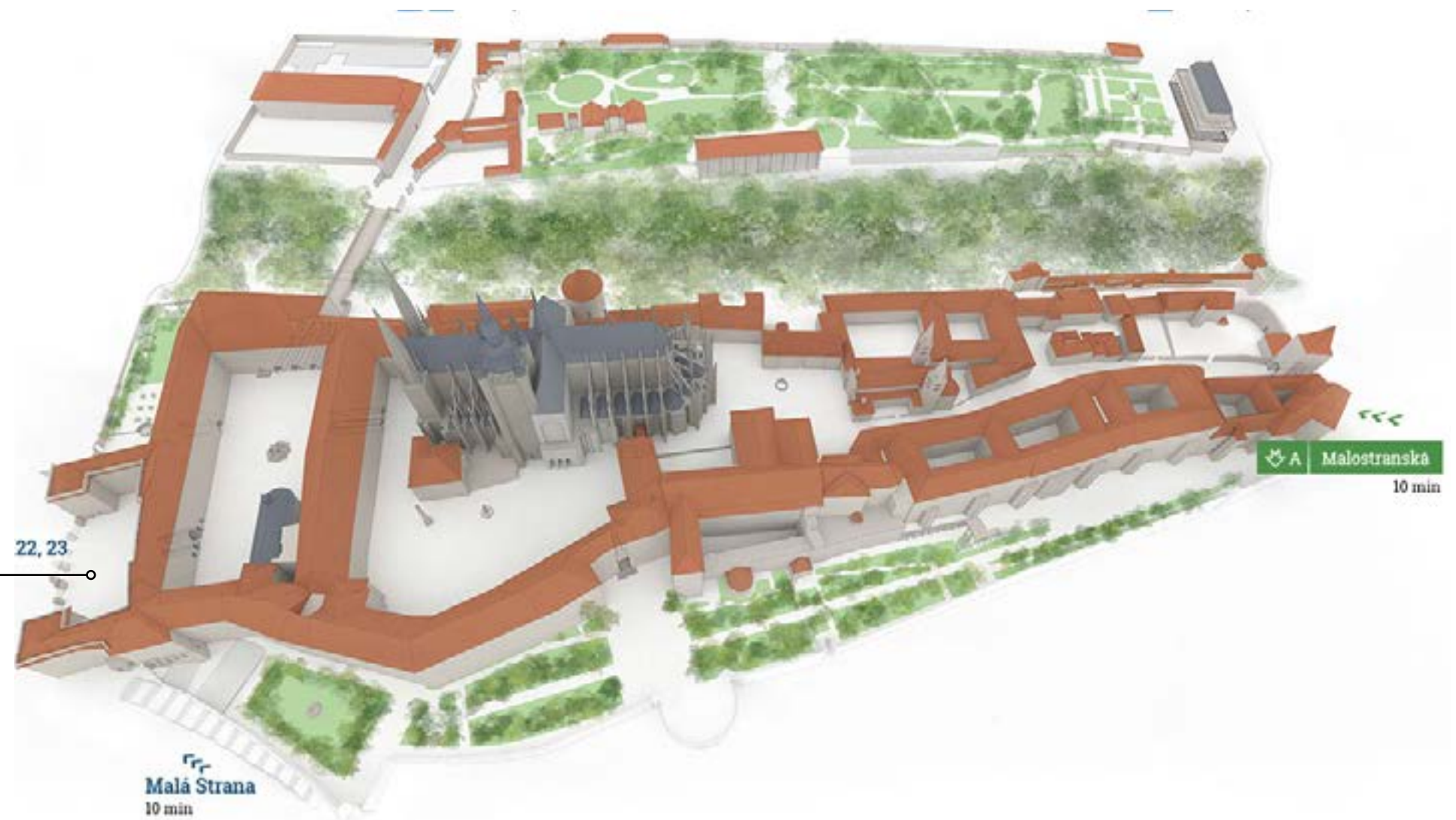

Oranžerie

Produkční zahrady

oficiální přivítání a fotodokumentace
do tisku mohou probíhat
u Matyášovy brány (věřejně viditelné)

Park zámku Bellevue

Zámek Bellevue v Berlíně je oficiálním sídlem prezidenta SRN.

pod památkou ochranou je i dům se zázemím pro zahradníky, nachází se zde i technická místnost s pumpou a filtrací vody ze Spree, kterou je zahrada zavlažována

med získaný ze včelých úlů v parku je používán jako státní dárek

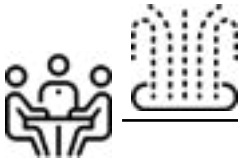
u vodní plochy se nachází původně místo s výhledem na zámek, kde se nabízí pití kávy

oficiální přivítání a fotodokumentace do tisku probíhá orientované do zahrady, v dlažbě jsou drážky a vyfrézované značky pro nástup dle protokolu

husté koruny stromů rámuji místo pro venkovní jednací místo prezidenta, kde je umístěn stůl a fontána z mlýnských kamenů

zde se griluje a slaví

okolo vstupní brány bezpečnostní kontroly se nachází dláždění z bazaltu

fasáda nové budovy prezidentského úřadu je navržena pro schopnost zrcadlit stromy v parku a tím vizuálně "mizet"

celý park je koncipován pro otevírání a směřování pohledu, nabízí místa s odlišnými charktery dle jejich užitku, které současně fungují jako harmonický celek

tradici v parku je sázení rododendronů, nyní je možné procházet kolem celé sbírky pod patronátem prezidentů

do parku pronikají i nevitání hosté - zajíci z Tiergarten

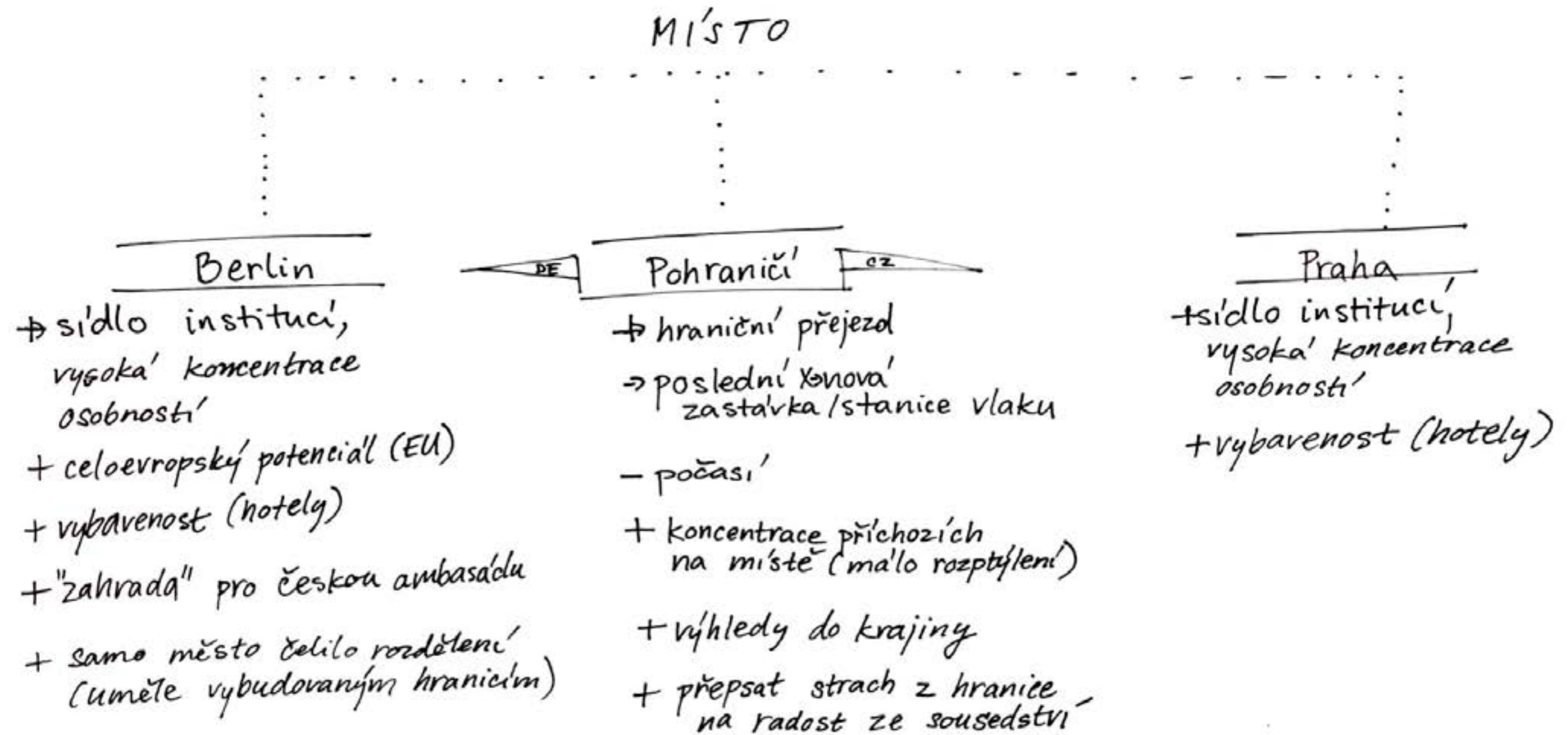
přijímací sál pro oficiální návštěvy s návštěvní knihou

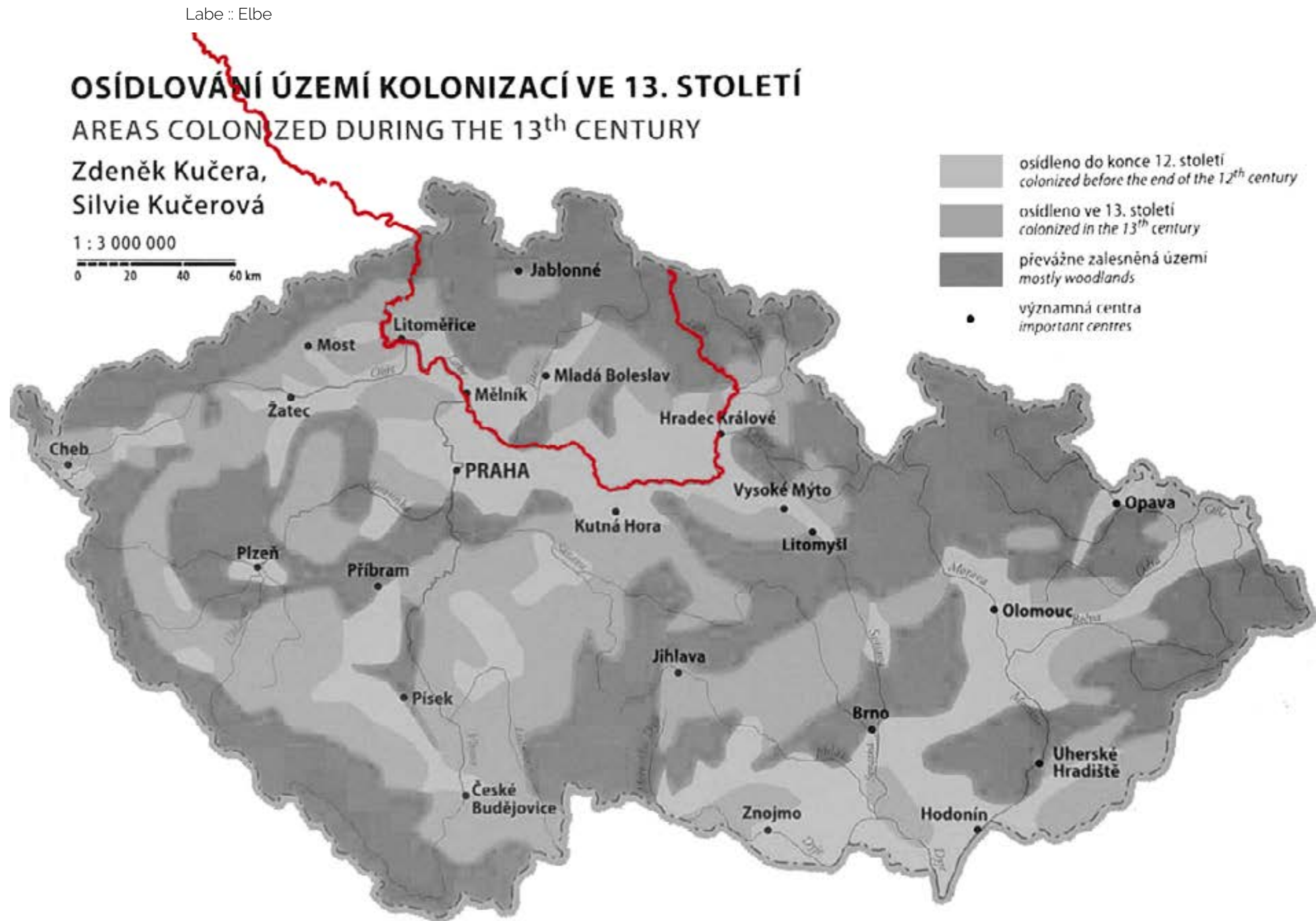
"(h)Aha-příkop"

květinové dekorace jsou připravovány přímo v zámku a barvy laděny dle vlajky daného státu

Hledání místa pro návrh česko-německého parku

Provázanost krajinná → hospodářská

Hranice/Grenze – Etymologie

1. Hranice je myšlená anebo zobrazená [ustanovení § 5 vyhlášky č. ČÚZK č. 359/2011 Sb., o základním registru územní identifikace, adres a nemovitostí] čára, zejména mezi zastavitelným a nezastavitelným územím a mezi veřejným prostranstvím a blokem, popřípadě mezi zastavitelnou a nezastavitelnou částí bloku. / Jiří Plos, Vybrané základní pojmy k územnímu plánování

B. SLOVNÍKOVÉ VÝKLADY

Z významu 'ostrý výčnělek, větev' jednak 'kupa dříví' (č. hranice, nář. hraň), jednak 'roh, hrana' a konečně 'mez, dělicí čára'. Jiří Rejzek: Český etymologický slovník, Leda, 2001

hranice, -nic f. pomn. (řidč. sg.) pomezí čára, pomezí pruh oddělující od sebe oblasti nebo celky zeměpisné (státy, země, kraje, katastry a p.); hranice, -e f. sg. n. pomn. vůbec rozhraní mezi dvěma věcmi, ohraničení, mez něčeho. Příruční slovník jazyka českého (1935–1957), <http://bara.ujc.cas.cz/psjc/>

hranice, -e ž. 1. narovnaná hromada něčeho, zprav. dříví: narovnat h-i; h. dříví, prken; 2. část. hranice, -nic ž. pomn. pomezí čára oddělující od sebe území, státy, země, kraje, okresy, katastry ap. Slovník spisovného jazyka českého (1935–1957)

• •
• •

Grenze f. 'Linie, die zwei Staaten, Länder, Grundstücke oder andere Bereiche voneinander trennt'. Mhd. graniza, graenizen, greniz stammt aus apoln. granica, grańca 'Grenzzeichen, Grenzlinie' (poln. granica) und wird auf der gesamten Länge des polnisch-deutschen Grenzgebietes entlehnt; vgl. die slaw. Entsprechungen russ. granica (граница), tschech. hranice (zu deren Grundwörtern s. Granne). Die verschiedenen mhd. Formen finden sich im 12. und 13. Jh. (neben Belegen aus dem sorb. wie elb- und ostseeslaw. Substratgebiet) vor allem in lat. Urkunden. Grenze, im 14. Jh. im Obsächs. bereits allgemein gültig, dringt im 14./15. Jh. in den nd. und hd. Sprachraum vor (in der Lutherbibel steht es ausschließlich) und erscheint im Westmd. vereinzelt in der 1. Hälfte des 16. Jhs. Es ist um 1700 im gesamten Sprachgebiet allenthalben anzutreffen, erlangt literatursprachlichen Rang und besitzt in der Sprache der Gegenwart (neben Staatsgrenze) uneingeschränkt Geltung; alte Bezeichnungen wie Ende, Gemerk, Mark, Rain, Scheide gelten heute als Dialektwörter, haben eine andere Bedeutung angenommen oder sind ausgestorben. Dazu schon im 15. Jh. die dt. Ableitungen grenzen Vb. und Grenzer m. 'Grenzwächter'.

Pohádky z pohraničí

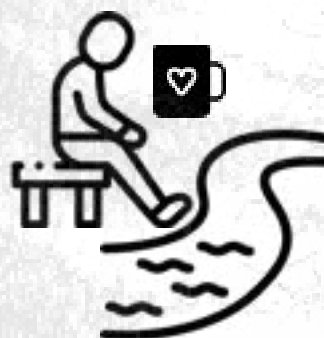
Horští skřítci

Žili pod zemí, pomáhali lidem a snažili se je vychovávat.

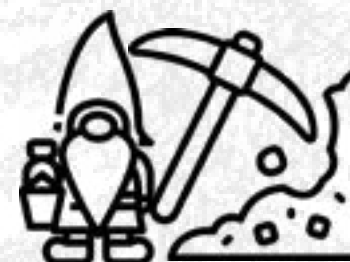
Ohniví mužíci

Do nich byli zakleti ti, kteří nerespektovali hraniční kameny a svévolně si tak zvětšovali pozemky. Svého prokletí se zbavili, když pomohli pocestnému.

Vodníci

Bytosti, co žili u vody a topili lidi. Jejich duše si pak schovávali do hrníčků.

Permoníci

Skřítci, co žijí v dolech.

Jazyková provázanost

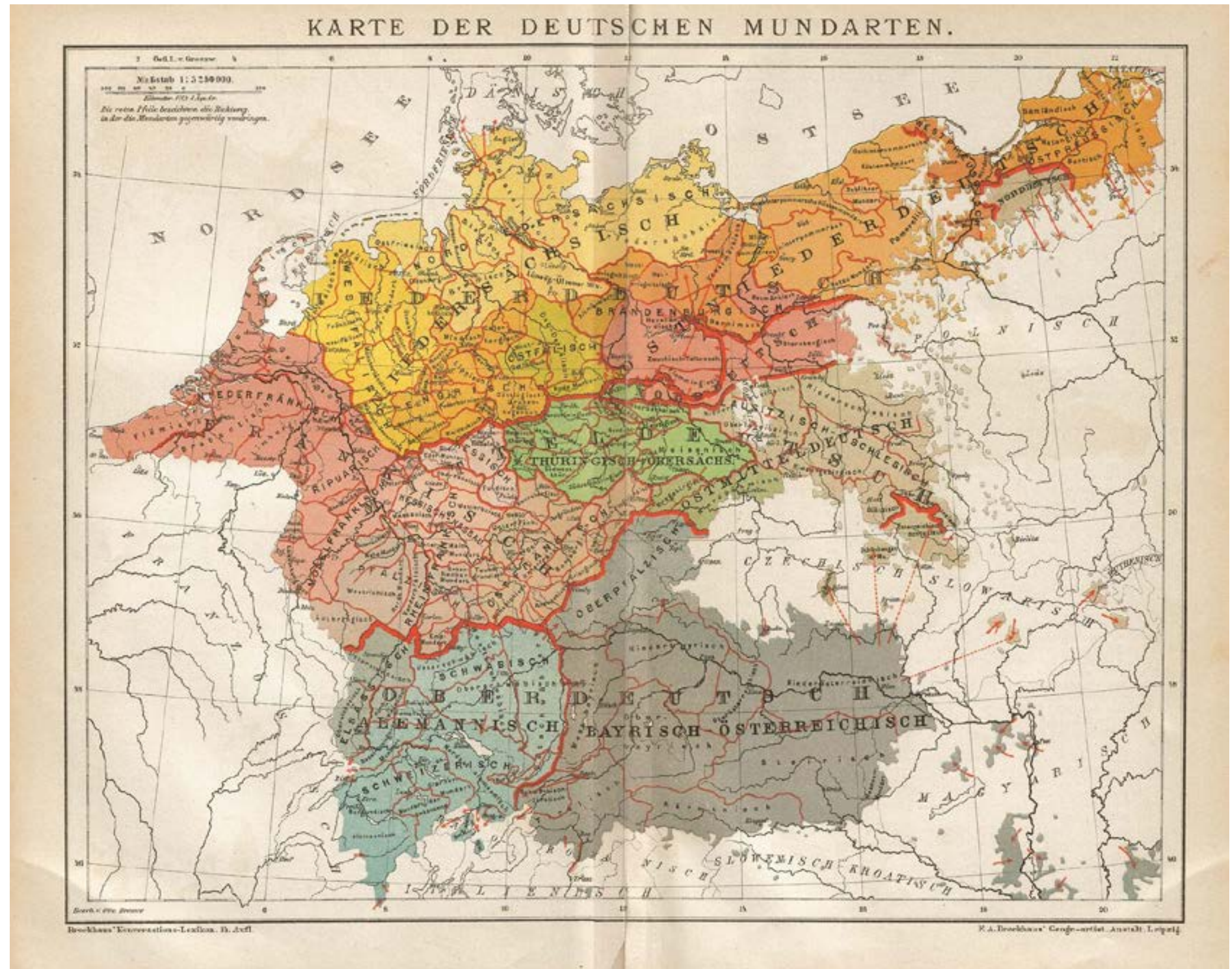
Slované a Germáni

15.st. vynález knihtisku
J. Gutenberg, Mainz
-> rozšíření do Evropy

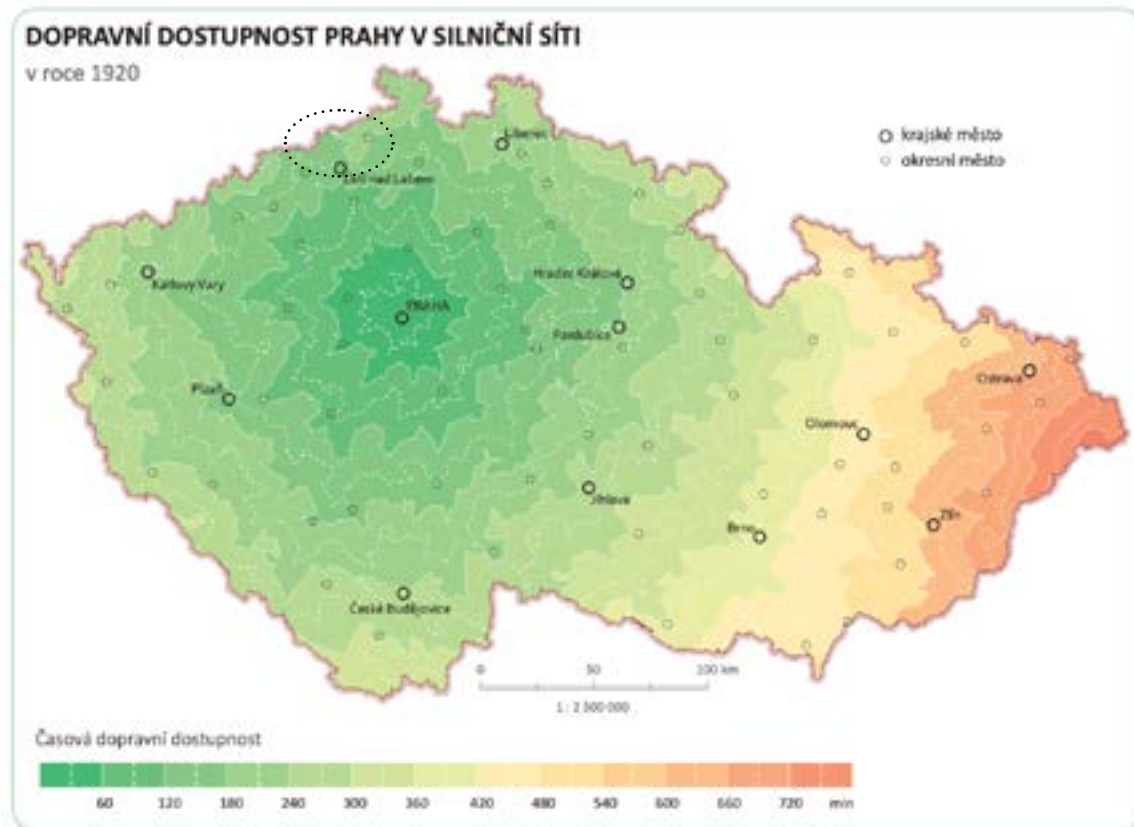
České národní obrození v 19. st.

Neue Deutsche Welle v 80' 20.st.

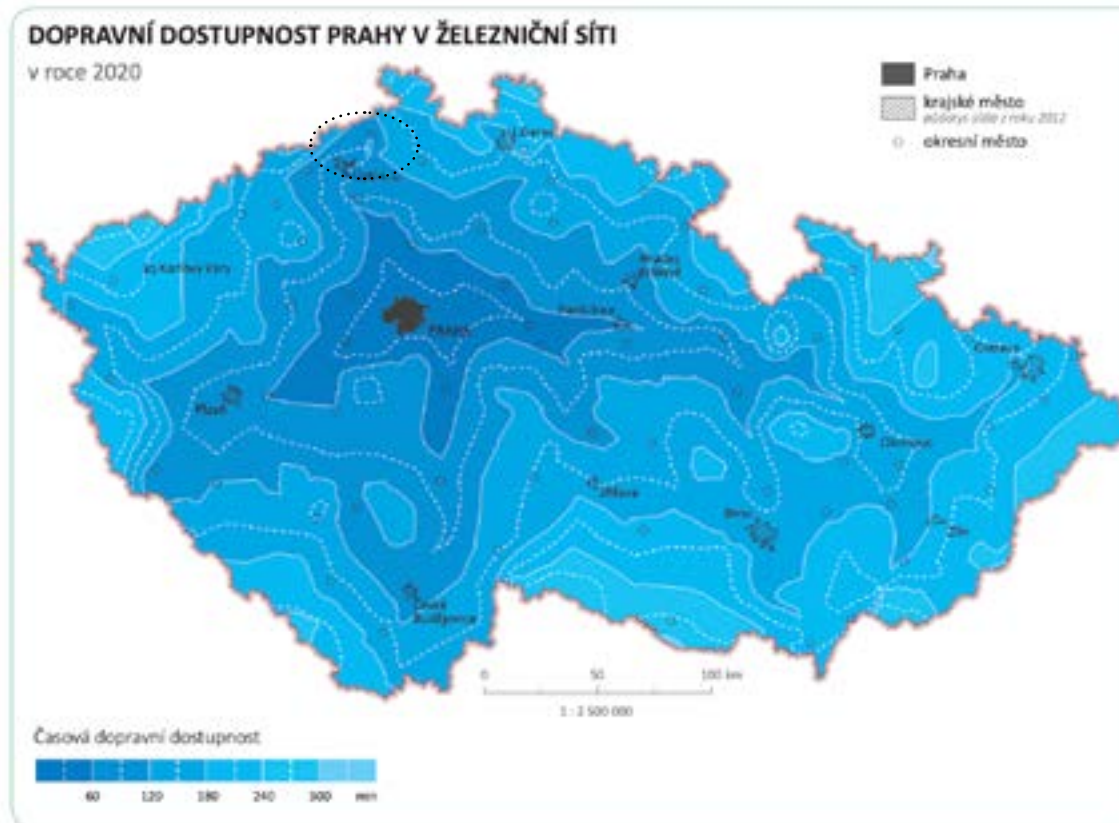
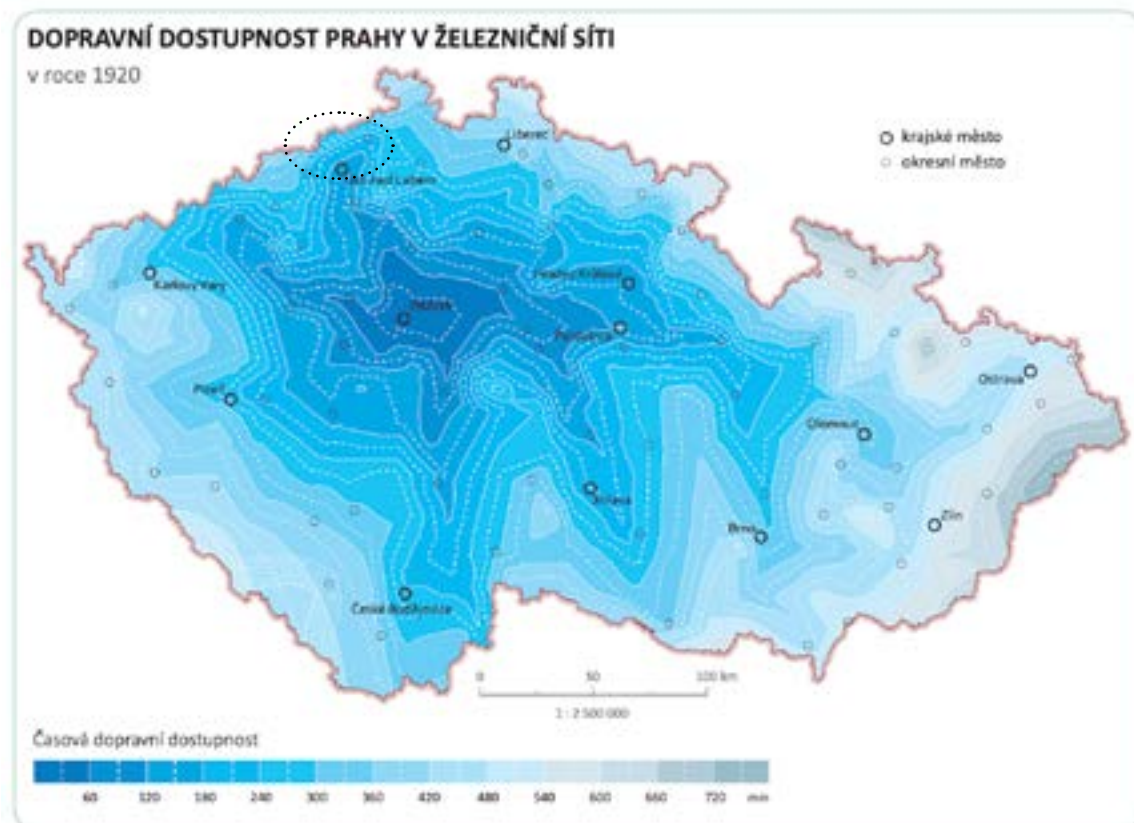
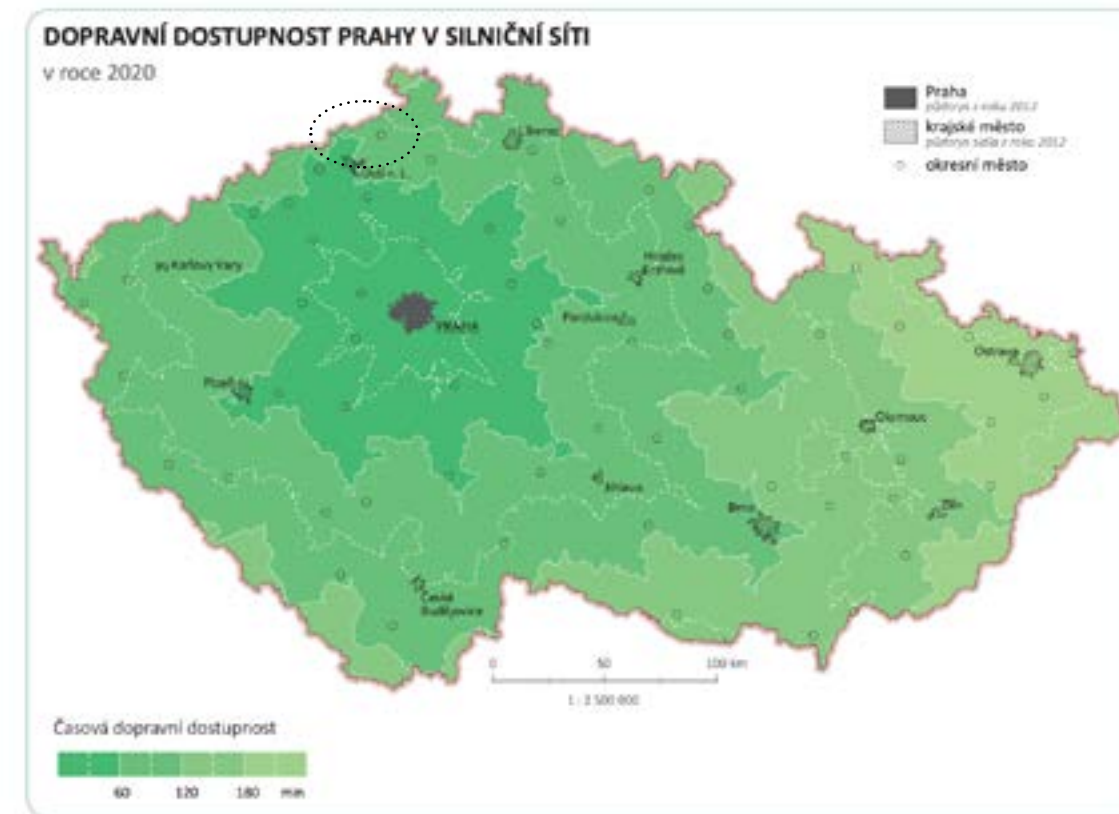

Dopravní dostupnost z Prahy do pohraničí

1920

2020

Putování po hranici – Typologie

Skaliska, les, pole, tok

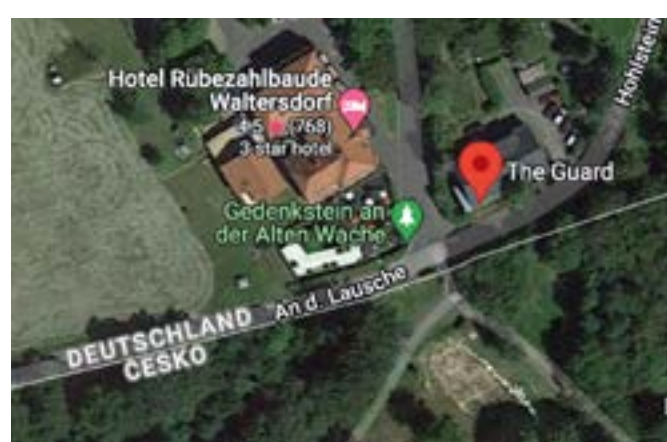
Hostinec, skrz dům

Hraniční přechod

Jedna/dvě obce

Putování po hranici – Obce

Aš - Selb

- hraniční přechod mezi dvěma obcemi:
- + dopravní dostupnost vlakem z obou stran
 - + zázemí na obou stranách
 - již nyní rušné
 - extravilán obhospodařován místními
 - vztaženo ke konkrétní obcím

Moldava

- hraniční přechod mezi obcí a lesem:
- + zázemí v obci a prostor pro umístění parku do extravilánu
 - vztaženo ke konkrétní obci

Hochwald

- hranice procházející hostincem na samotě:
- + místo, kde se téma hranic odehrává samo o sobě
 - + výhled do krajiny
 - bez zázemí obce, bez velké kapacity parkovacích stání, bez zastávky vlaku
 - příjezdová cesta jen z německé strany

Elementy česko-německých hranic

Hora

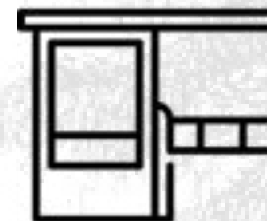
Vodní tok

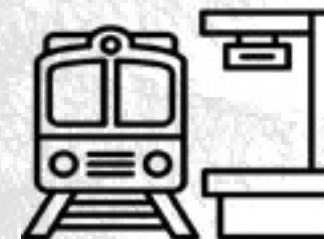
Most

Hraniční
kámen

Celnice

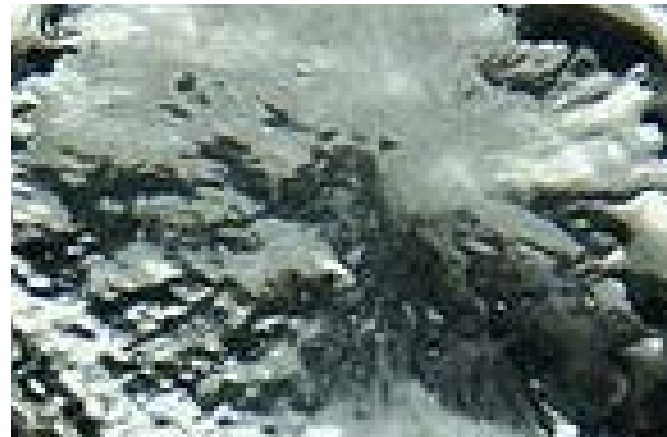

Nádraží

Materiály Krušných hor

Čedič

Cín

Dřevo smrkové

Sklo

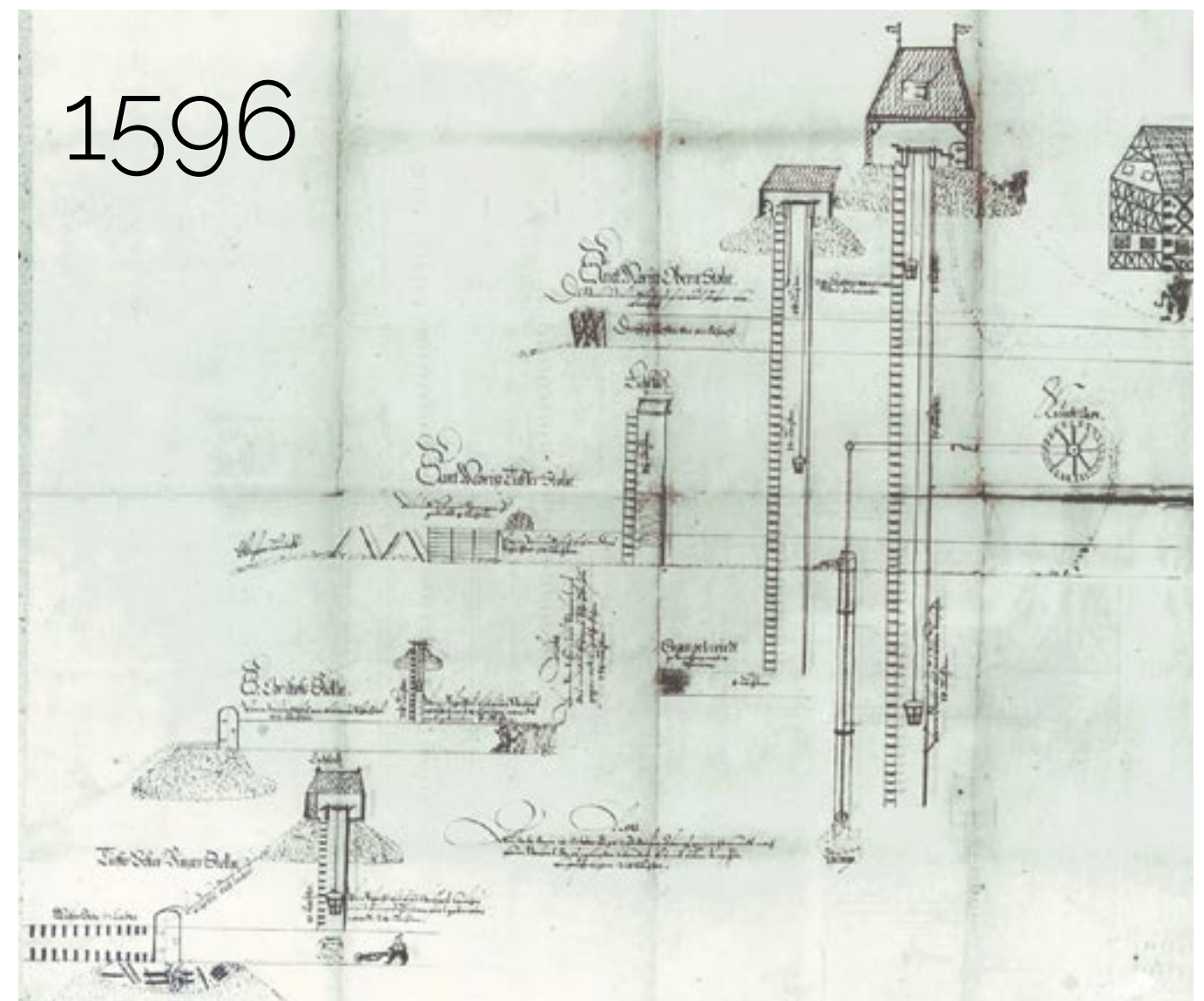
Stará důlní díla

Moldavské podloží bylo utvořeno fluorit-barytovou surovinou. V Krušných horách a podkrušnohoří se jedná především o naleziště hnědého uhlí, rudy cinu, čediče.

Krušnohorské důlní mapy:

Tradiční saská krušnohorská hvězda, jež sloužila jako lucerna a tím signál, zda jsou horníci v dole

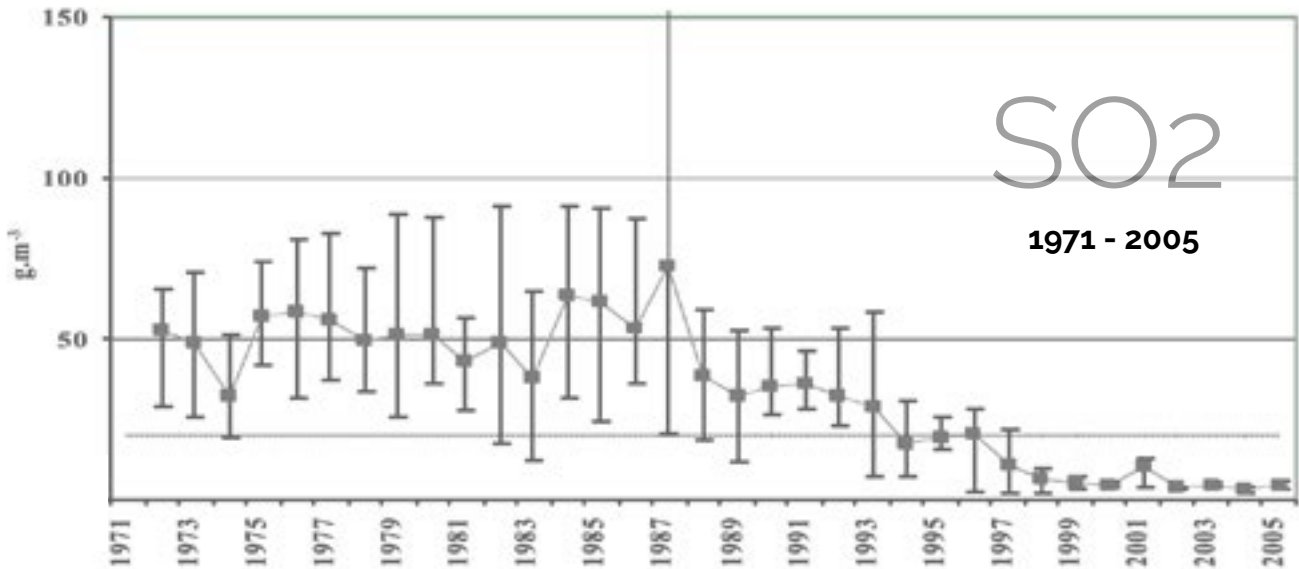
Vývoj lesů v Krušných horách

těžba uhlí

1947 předválečná
úroveň těžby

II.sv.v. - pokles
těžby na polovinu

1900

převládá smrk s ne-
dostatečnou stabilitou
(hlavně vůči větru)

bříza
smrk pichlavý
modřín
jeřáb
olše

-39

poškození lesů
skrže emise z
odvalů (hořící
haldy)
degradovány
hlavně listnaté
porosty

47-65

poškození lesů
dlouhodobým
zatížením po-
rostů emisemi
síry, vlivem
exxtremních
povětrnostních
podmínek v zimě
1946/47

přípravné dřeviny
při obnově:
bříza
jeřáb

smrk ztepilý
buk
modřín

66-77

poškození starších sm-
rkových porostů
i vysazovaných kultur

vyloučení smrku
ztepilého z výsadeb
v silně zatížených loka-
litách

přechod od
maloplošného hospo-
daření k velkoplošným
zásahům s využitím
techniky

vysazována:
bříza *betula pubescens*
jeřáb *sorbus acuparia*
smrk pichlavý *picea
pugens*

78-87

poškození lesů inver-
zními stavy s vysokou
imisi zátěží

nárůst holin, plošný
kolaps smrků na hře-
benech, velkoplošná
likvidace odumřelých
a odumírajících po-
rostů

obnova cestou
náhradních dřevin

od 1985 konec
používání těžké tech-
niky a zpět
k maloplošnému hos-
podaření

88-91

stabilizace a přizpůso-
bení se vysokým kon-
centracím SO₂

žloutnutí staršího jehličí
smrků

91-

pokles průmyslové
produkce v pod-
krušnohoří

SO₂ pokles

Fluor, ozon zvýšení
podílu - škodí

2020

na území Saska jsou
skladbou 70% lesů
jehličnaté stromy

Řešené území

Lokalita: hraniční přechod CZ: obec Moldava, DE: obec Altenberg, Neurehefeld

Rozloha: gha

Průměrná nadmořská výška: 725 m.n.m.

Železniční stanice: Moldava v Krušných horách

Moldava

Kraj: Ústecký

Správní obvod: Teplice

Počet obyvatel: 152 (k. 1.1.2022), z toho 18 do 15ti let

Obec Moldava se nachází v severozápadní části České republiky při hranici se SRN. Rozkládá se na vrcholcích Krušných hor, na novoměstských pláních a v údolí pramene Muldy.

Moldava (německy Moldau, ze starogermánského „milti ahwa“ přibližně „hojná voda“).

Květena je velmi pestrá. Ve vyšších polohách Krušných hor byly původními rostlinnými společenstvy bykové a květnaté bučiny, které byly později nahrazeny smrkovými monokulturami. Významným biotopem v Krušných horách jsou rašeliniště a kdysi obdělávané květnaté louky, na nichž doposud roste řada významných a mizejících rostlin, např. lilie cibulkonosná (*Lilium bulbiferum*), všivec ladní (*Pedicularis sylvatica*), upolín nejvyšší (*Trollius altissimus*), srstnatec plamatý (*Dactylorhiza maculata*), tučnice obecná (*Pinguicula vulgaris*). Pro lesnaté oblasti Krušných hor je z velkých savců charakteristický především jelen evropský (*Servus elaphus*), srnec obecný (*Capreolus capreolus*) a prase divoké (*Sus scropha*). V roce 1958 byl u Moldavy zastřelen omylem los evropský (*Alces alces*). Další exemplář byl na Moldavě pozorován opět v roce 1987. Byla vyslovena teorie, že Krušné hory jsou součástí historické tahové cesty losů ve směru sever – jih. Mozaika rašelinišť, luk a mladých výsadeb náhradních dřevin ve vrcholové partii Krušných hor je ideálním prostředím pro silně ohroženého tetřívka obecného (*Tetryl tetrix*), který zde hnízdí. Z dalších druhů ptáků osidlují lesní biotopy Krušných hor, např. ještěrba lesní (*Accipiter gentilis*), kalous ušatý (*Asio otus*), puštík obecný (*Strix aluco*), sýc rousný (*Aegolius funereus*). Bezobratlé zastupuje několik druhů chráněných mravenců rodu *Formica*, čmeláci rodu *Bombus* a některé druhy střevlíků.

DE

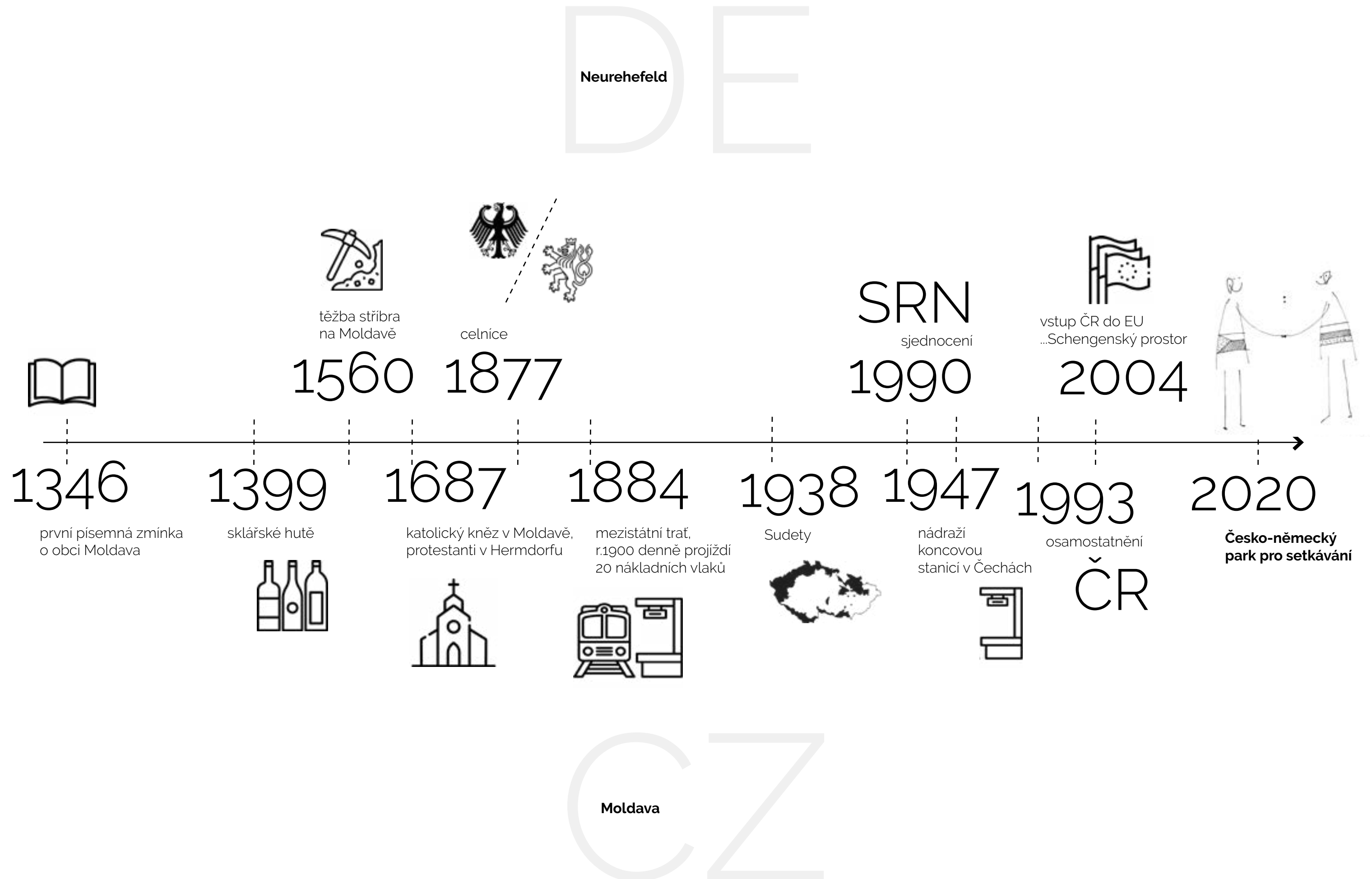
Neurehefeld

Stát: Sasko

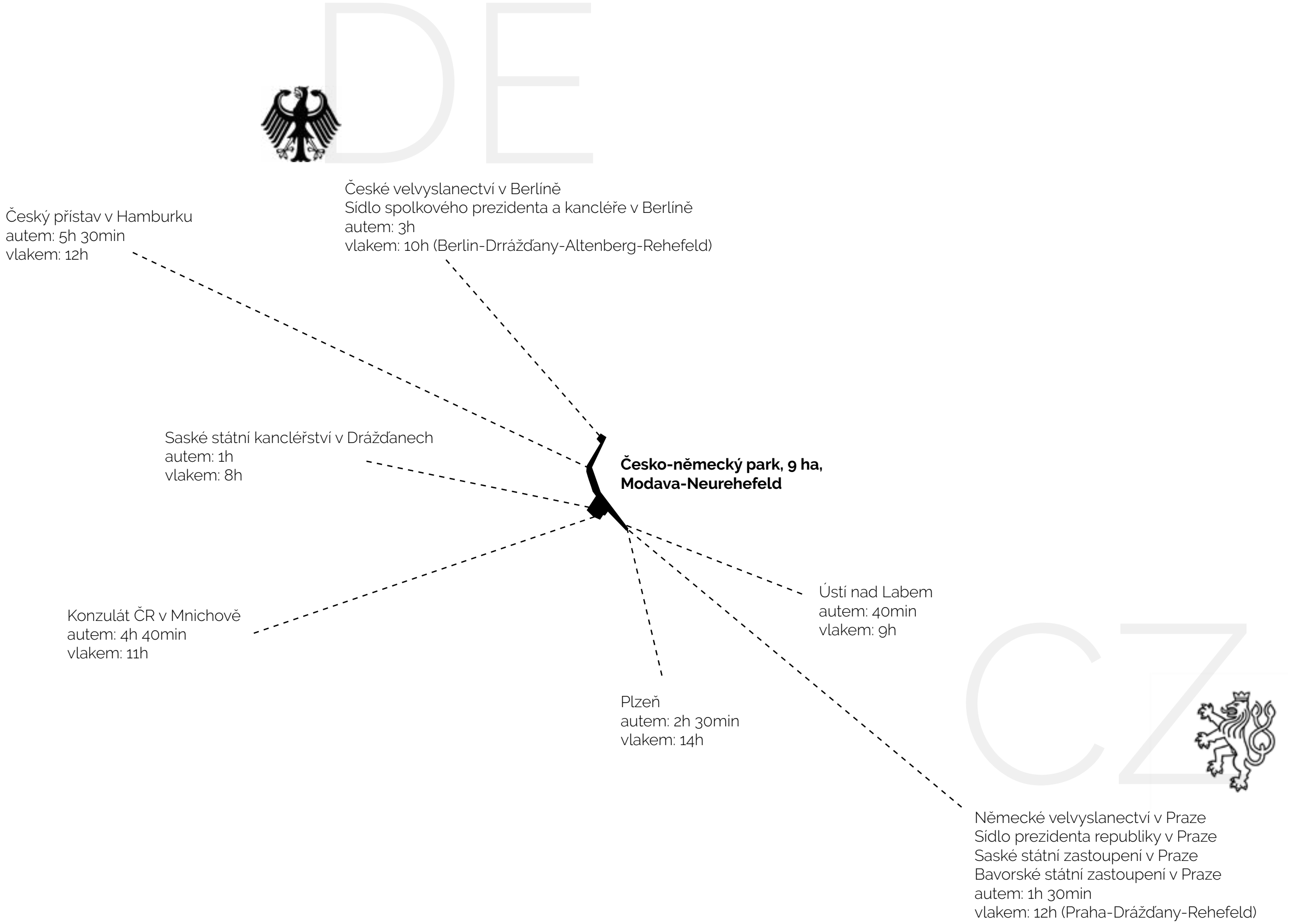
Správní obvod: Altenberg

Počet obyvatel: 3 (r. 1.1.2020)

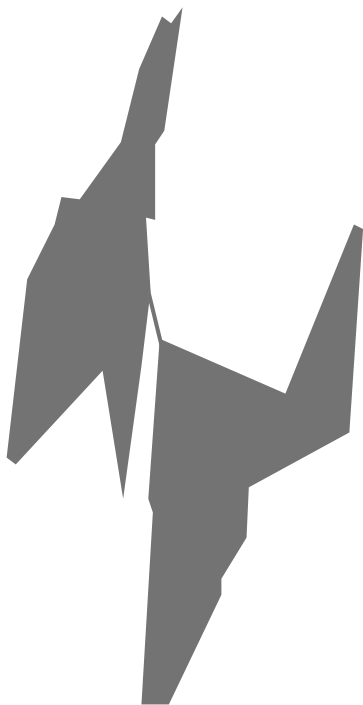
Řešené území – časová osa

Časoprostorové vztahy

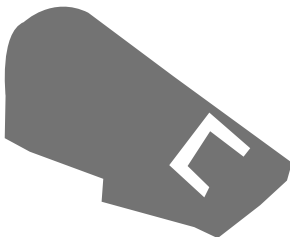

Porovnání měřítek

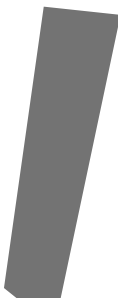
Gleisdreieck, Berlin 31,5 ha

bývalé překladiště vlaků,
dnes veřejně přístupný park

zahrada zámku Bellevue, Berlin 9,3 ha

sídlo spolkového prezidenta,
uzavřeno pro veřejnost

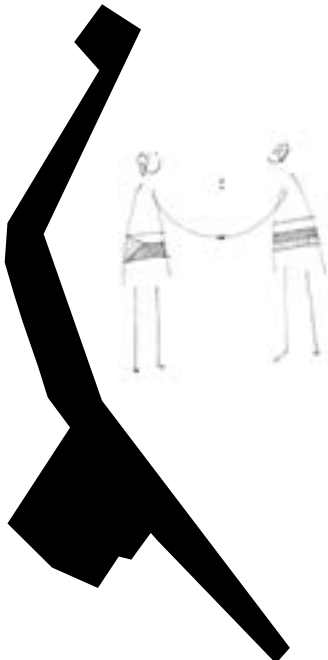
Karlovo náměstí, Praha 8 ha

cestralní pražský prostor s par-
kovou úpravou, hostící festivaly

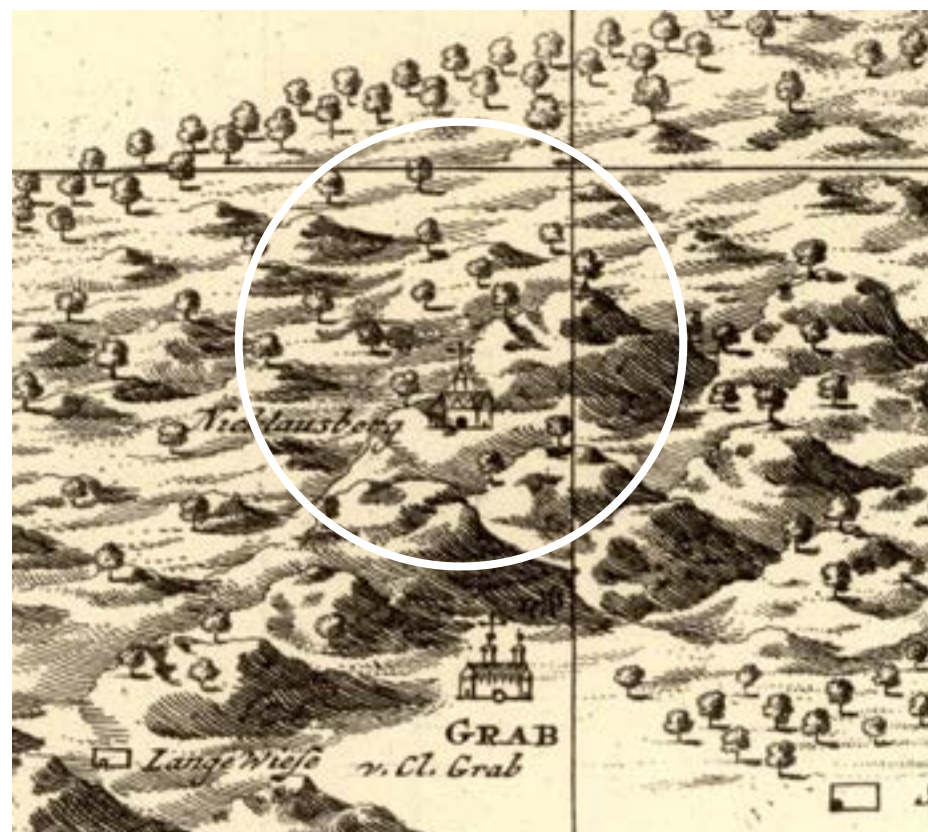
Zahrada Lobkovického paláce, Praha 6,2 ha

zahrada Německého velvyslanectví,
uzavřena pro veřejnost

Česko-německý park, 9 ha,
Modava-Hermsdorf, Rehefeld

Historie řešeného území – staré mapy

1679-1742

DIE HERSCHAFT TOEPLITZ IM LEUTMERITZER CREISSE DES KÖNIGREICHES BOEHMEN ENTWORFEN VON M.A.F. ZURNER
řešené území - bez názvu

1720

MÜLLEROVA MAPA ČECH
na mapě je patrná cesta propojující české země skrz
pohoří se Saskem právě v místě řešeného území

1750-1800

HERRSCHAFT TOEPLITZ IM LEUTMERITZER CREISSE
DES KOENIGREICHES BÖHMEN
řešené území - bez názvu

1764-1783

I. VOJENSKÉ MAPOVÁNÍ
značen hraniční přechod (cesta)

1836-1852

II. VOJENSKÉ MAPOVÁNÍ (jen CZ)
celní úřad na státním přechodě
na mapě je patrná tepna, tj. cesta propojující české země skrz
pohoří se Saskem právě v místě řešeného území
(bíle zvýrazněno přerušovanou čarou)

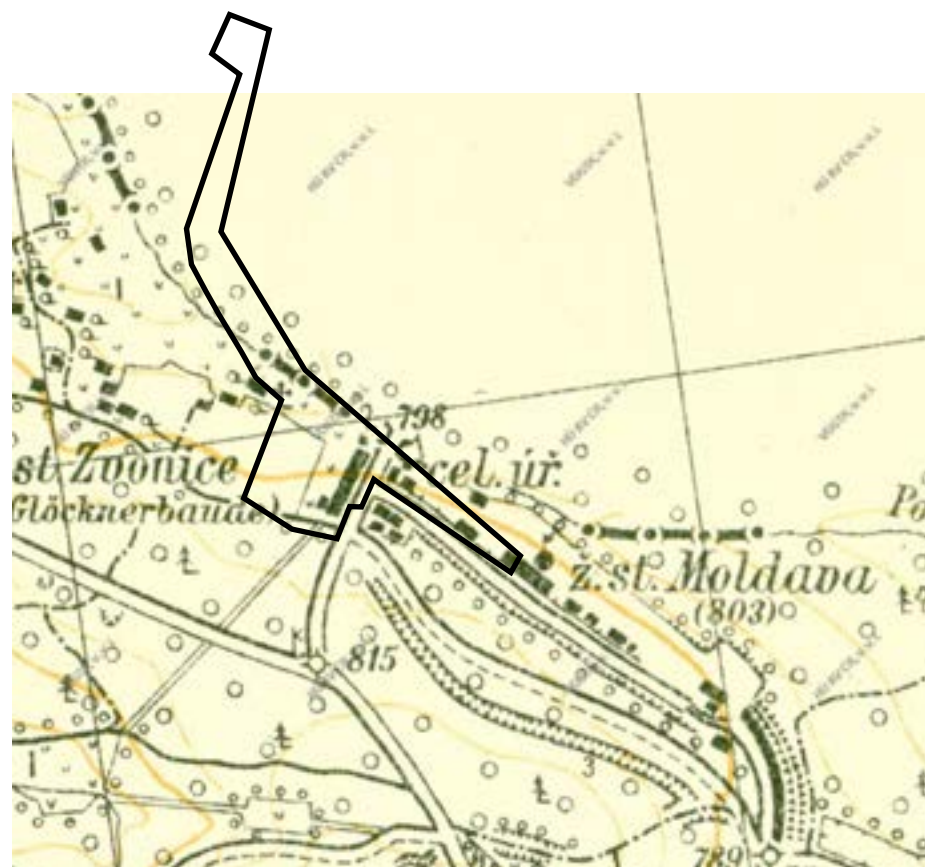

1837-1844

MAPA KULTUR (jen CZ)
k (pravděpodobně přes) sasko-české hranici vede výrazně
značená cesta
dva potoky: ze západu podél hranice Hirschbach,
z východu podél hranice Potterbach

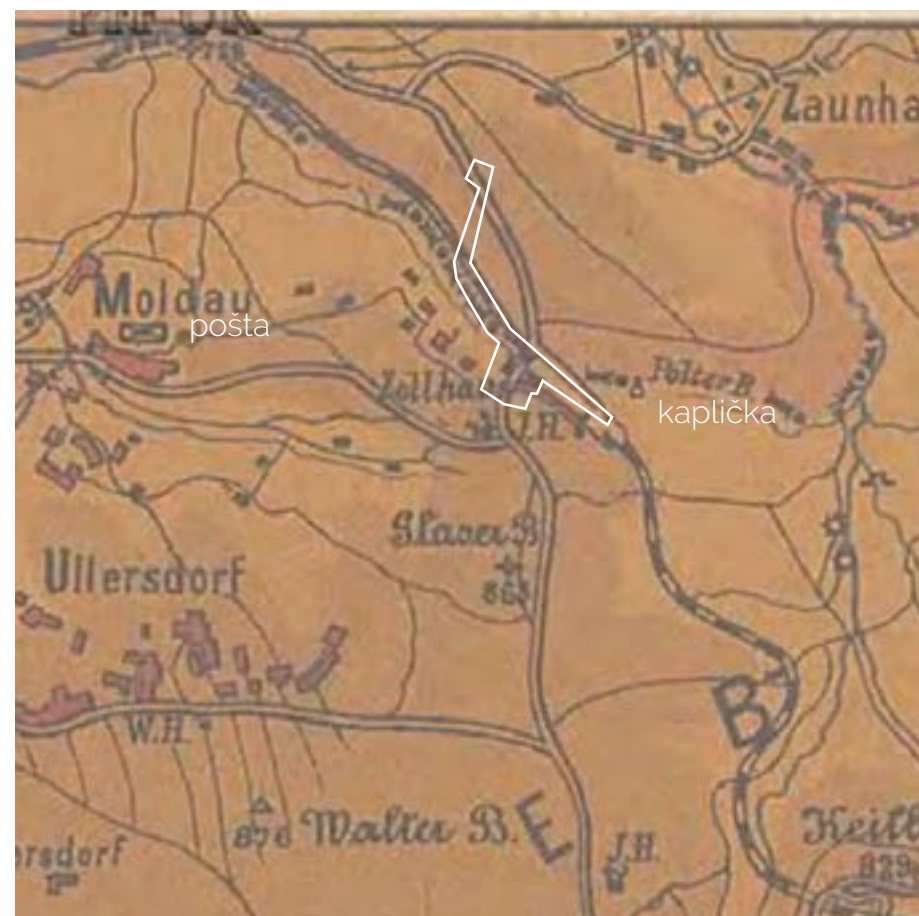
les
mokrá louka
suchá louka

Historie řešeného území – staré mapy

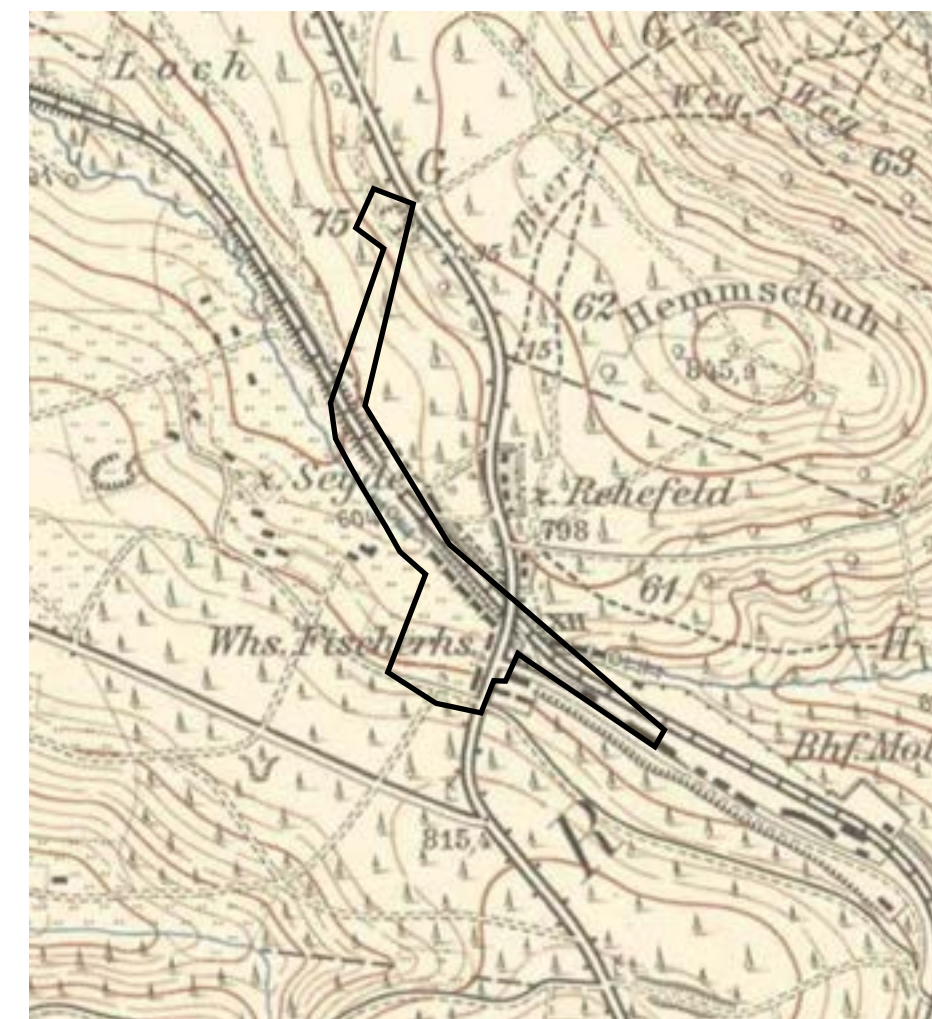
1877-1880

III. VOJENSKÉ MAPOVÁN (jen CZ)
nádraží Moldava
celní úřad na státním přechodě

1900-1920

KARTE DER BEZIRKE TEPLITZ UND DUX
vyznačená celnice v řešeném území hraničního přejezdu
značená výrazně cesta přes sasko-českou hranici
železniční trať podél státní hranice

1919

tok podél státní hranice pod názvem "Hirschbach :: Jelení potok"
nádraží Moldava
louka v místě dnešní (rentenční) louky
dobová cestní síť stále využívána

Historie řešeného území – ortofoto

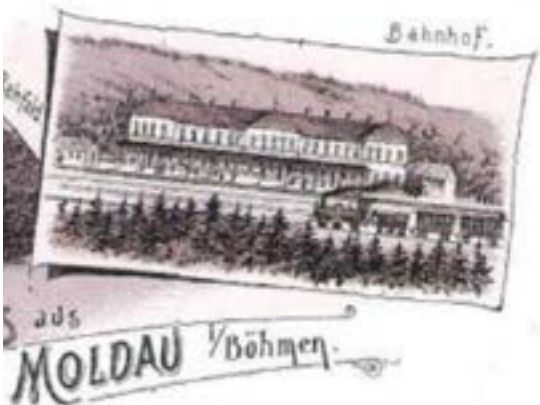
50' léta

luční porost, lesy i nádraží v rozsahu současného stavu

Archivní fotografie

most hraničního přejezdu

Jagdschloss Rehefeld
loveský zámek

1898

1899

1900

1905-10

Popis území

1 Hraniční přechod/ přejezd

2 Železniční trať, nádražní budova

3 Smíšené lesní porosty

4 Travní porost, pastvina (ovce)

5 Jelení potok a Hraniční potok

Pramení přímo v místě hraničního přechodu. Jelení potok teče směrem na západ a tvoří tak státní hranici, Hraniční potok směrem na východ.

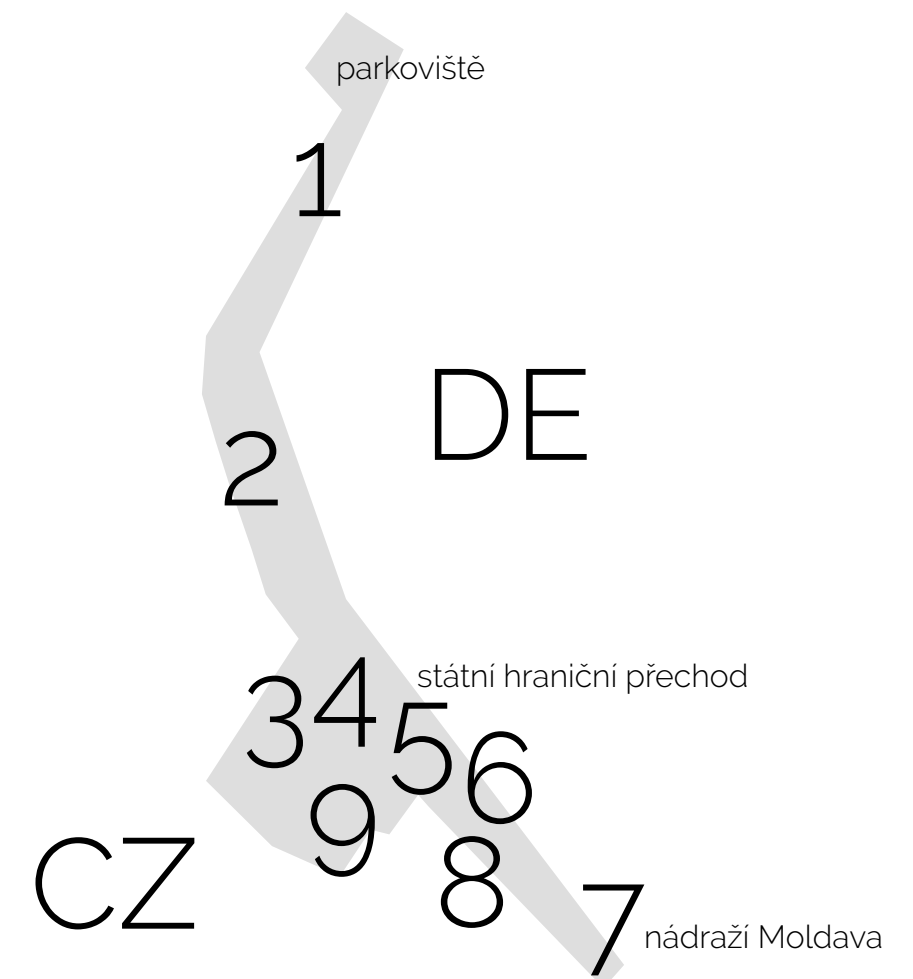
6 Mokřad

Mokřadní biotop je přechodem mezi vodním a suchozemským ekosystémem, má výraznou retenční schopnost v krajině. Poskytuje podmínky pro život mnoha organismů a růst rostlin. Pro svou existenci a prosperitu je pro něj klíčová přítomnost povrchové vody a vysoká hladina vody podzemní.

Procházka – série pohledů (Cullenova analýza)

S Cullenovou analýzou jsem se seznámila v rámci studia na Technické univerzitě v Berlíně. Jendá se o původně urbanistickou metodu zachycení sekvencí proměnlivých pohledů v průběhu procházky po jedné trase. Čli zkoumání prostorů v urbanistickém celku. Následující skicy představují pohledy na charakteristická místa z pohledu chodce v řešeném území. Procházka začíná na parkovišti v Německu a končí u louky v Čechách.

1
lesní cesta
proměnlivost scénérií dle skupin dřevin

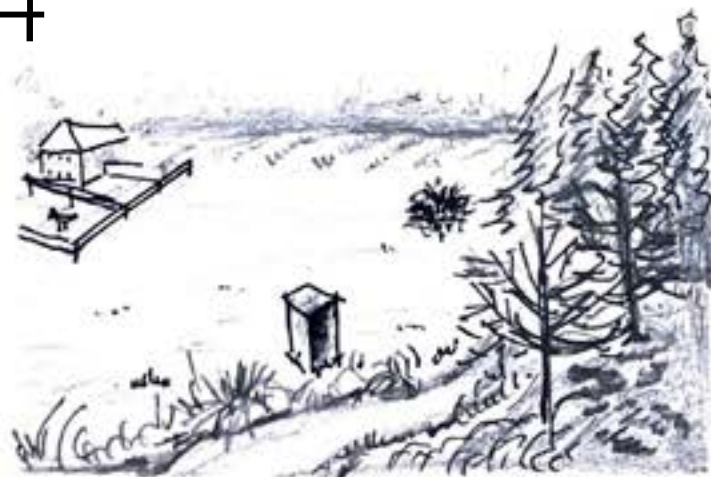

2
travnatý val
koruna valu = travnatá cesta
• v zimě běžkařské stopy
z koruny valu se nabízí
pohled do lesa a na louku

3
mokřad - retenční louka

4

hraniční potok CZ:DE
s hraničním kamenem

5

útok pod mostem hraničního
přejezdu, pod
nímž začínají staré koleje

6

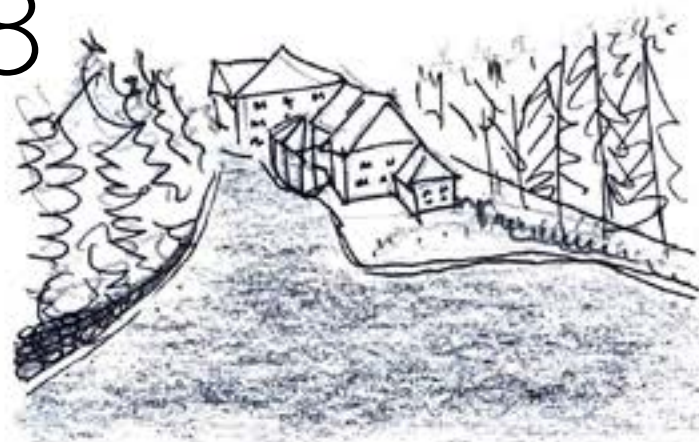

stará trať
pohledová osa na nádraží
staré dřevěné i kovové pražce

nádraží Moldava v Krušných horách
lineární prostor

8

pohled od nádraží na hraniční
přechod (CZ strana) - monotónní
asfaltová plocha

9

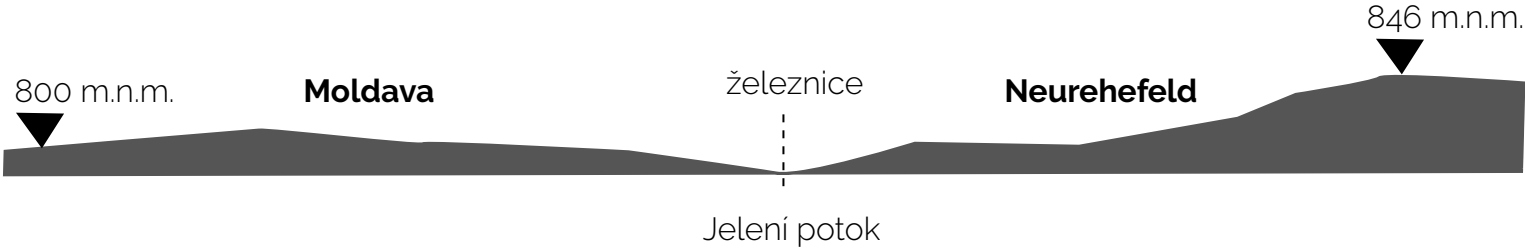
výhled z asfaltové plochy
u Vietnamské tržnice
na česko-německou krajinu

Topografie

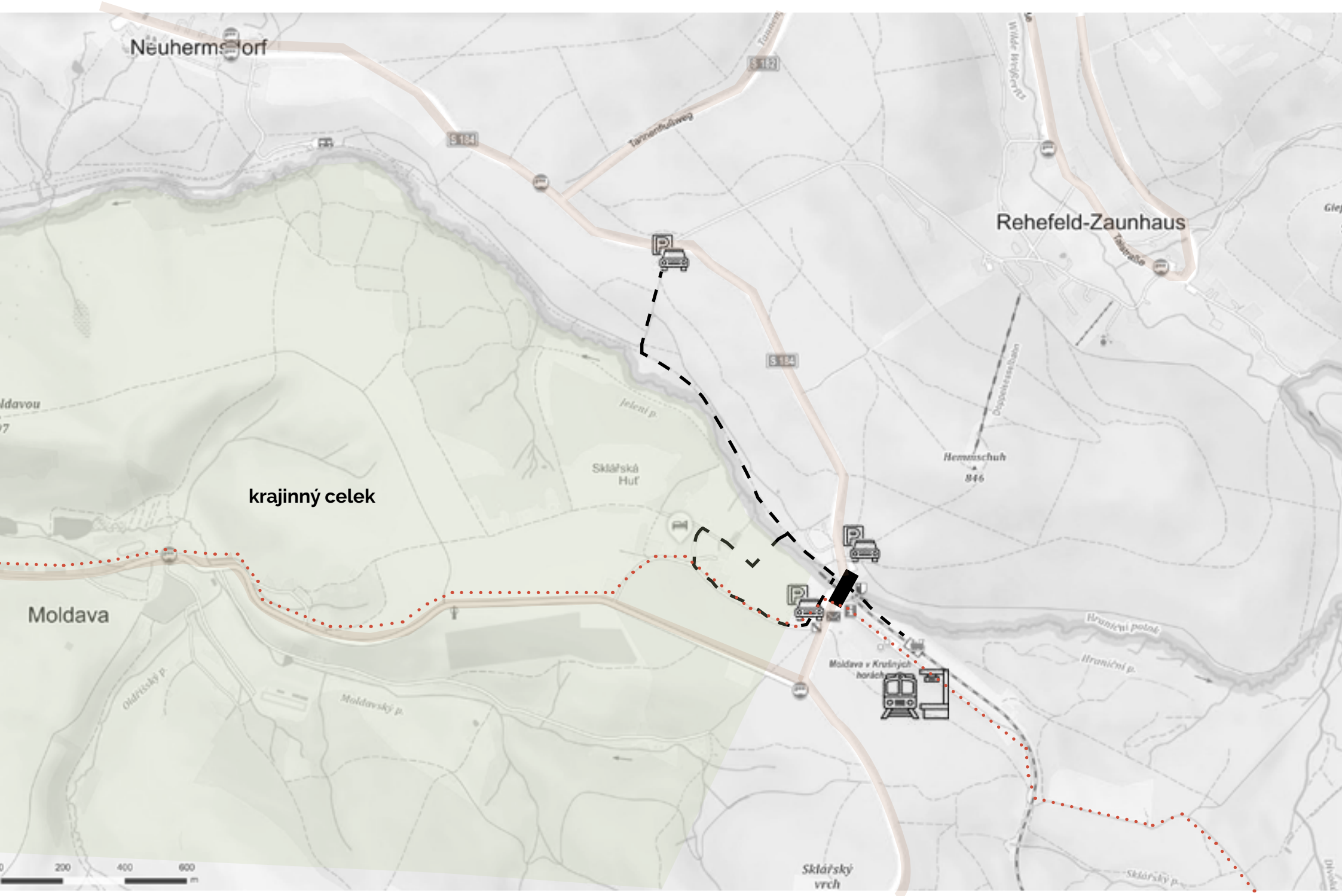

200m

schematický řez AA'

Prostupnost

200m
silnice II. třídy železnice regionální cyklostezka

- parkoviště
- státní hraniční přechod
- pěší vymezení řešeného území (nekopíruje státní hranici)

mezinárodní horská turistická trasa
Eisenach–Budapešť

Očanská vybavenost, veřejný mobiliář

osa řešeného území (nekopíruje státní hranici)

pension:
2 apartmány, á 4 lůžka
2 pokoje, á 5 lůžek
7 pokojů, á 2 lůžka
společenský sál pro 50 osob

chata:
2 pokoje, á 4osoby
2 pokoje, á 2 osoby

ubytování:
3 apartmány, á 4osoby
2 apartmány, á 2 osoby

státní hraniční přechod

hostel

vietnamská tržnice

obchod

obecní úřad,
pošta a info

restaurace

kavárna

nádraží

parkoviště

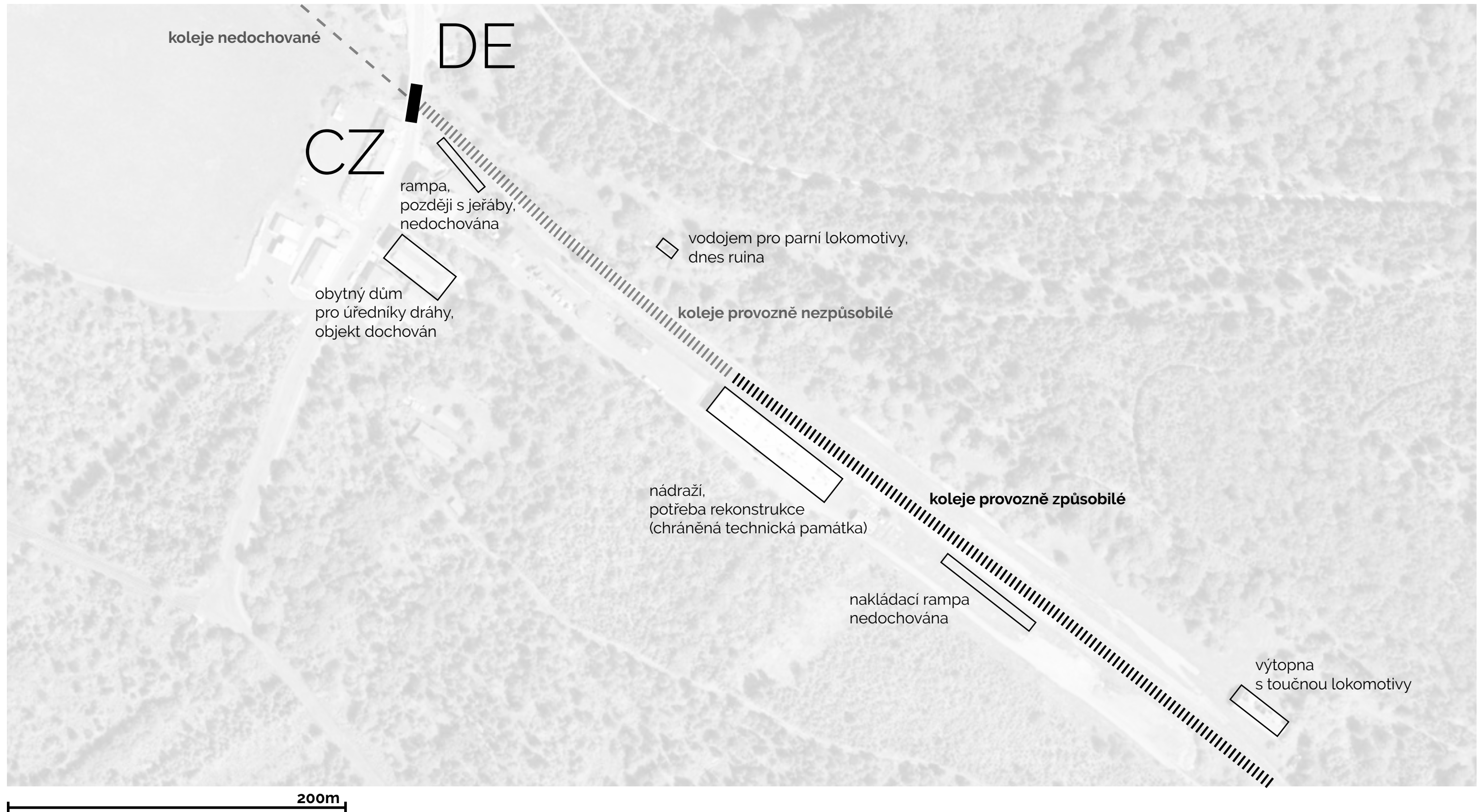
pumpa

informace

lavička

stůl

Železnice – vývoj

 státní hraniční přechod

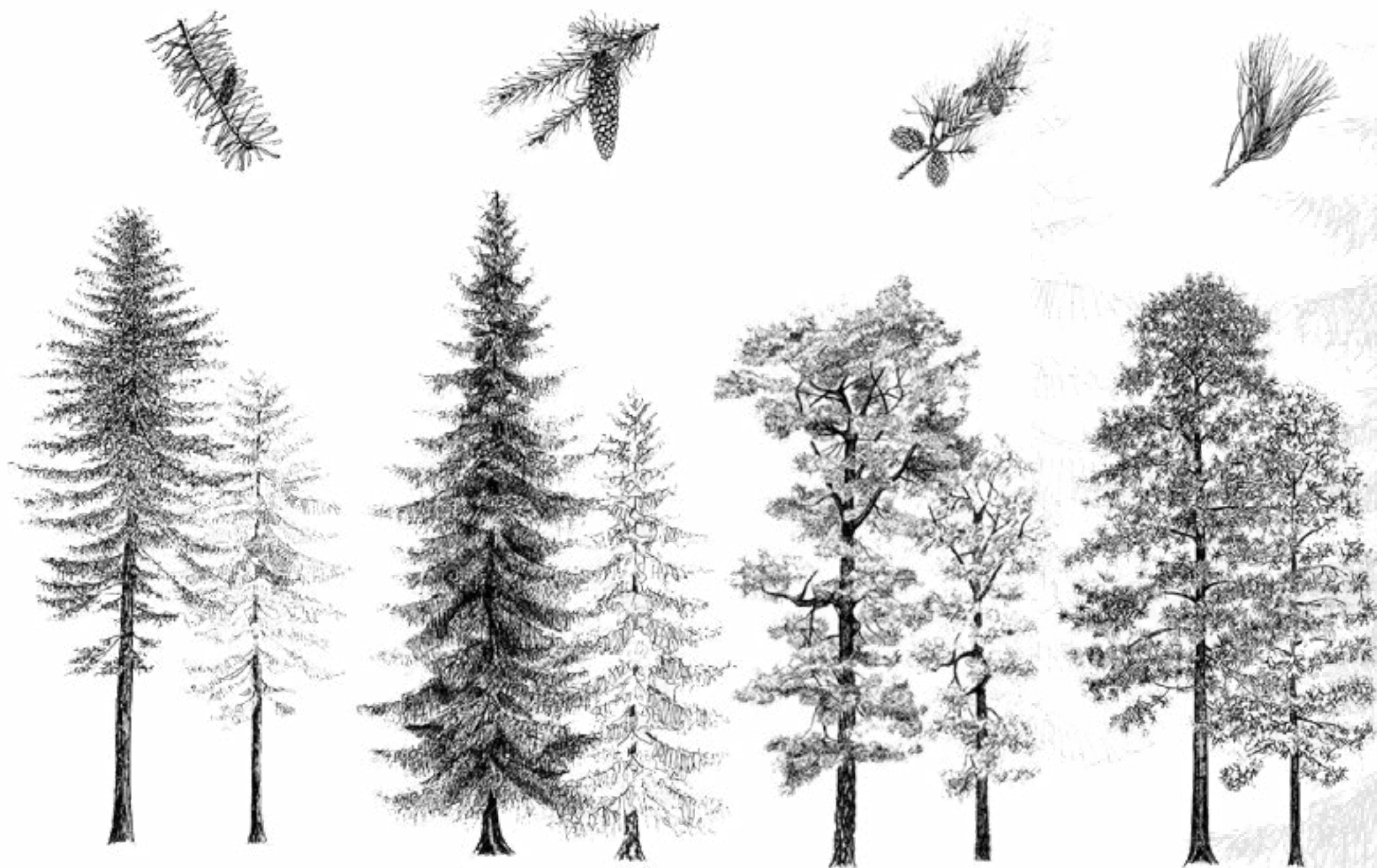
Stavba Flájské přehrady od roku 1952 způsobila, že nádraží se stalo centrem zásobování stavebním materiálem. Na přehradu byla od nádraží vybudována nákladní lanovka. V roce 1979 v budově nádraží probíhal odborný výcvik učňů. Od roku 2016 je nádraží pod správou obce Moldavy.

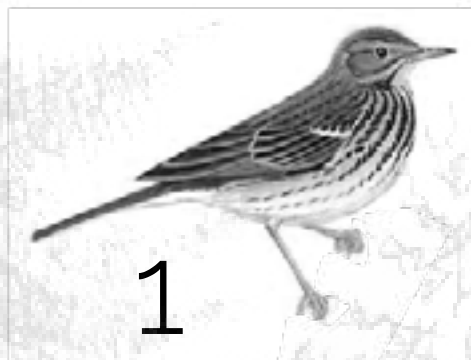
Potenciální přirozená vegetace

Acidofilní (smrková) bučina *Luzulo-Fagion sylvaticae*

druhové složení:

Abies alba - jedle bělokorá
Acer pseudoplatanus - javor klen
Athyrium filix-femina - papratka samičí
Avenella flexuosa - metlička křivolaká
Calamagrostis arundinacea - třtina rákosovitá
Calamagrostis villosa - třtina chloupkatá
Carex brizoides - ostřice třeslicovitá
Dryopteris dilatata - kapraď rozložená
Dryopteris - kapraď samec
Fagus sylvatica - buk lesní
Gymnocarpium dryopteris - bukovník kapraďovitý
Hieracium murorum - jestřábník zední
Luzula luzuloides - bika bělavá
Maianthemum bifolium - pstroček dvoulistý
Melampyrum pratense - černýš luční
Picea abies - smrk ztepilý
Poa nemoralis - lipnice hajní
Polygonatum verticillatum - kokořík přeslenitý
Prenanthes purpurea - věsenka nachová
Senecio ovatus - starček Fuchsův
Vaccinium myrtillus - brusnice borůvka
Veronica officinalis - rozrazil lékařský

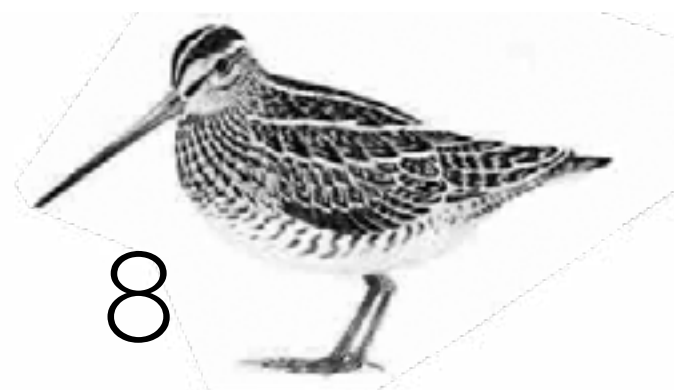
1

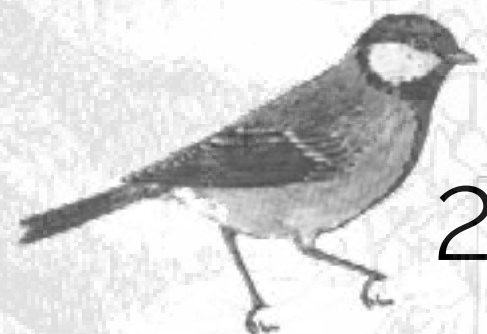
4

6

8

2

5

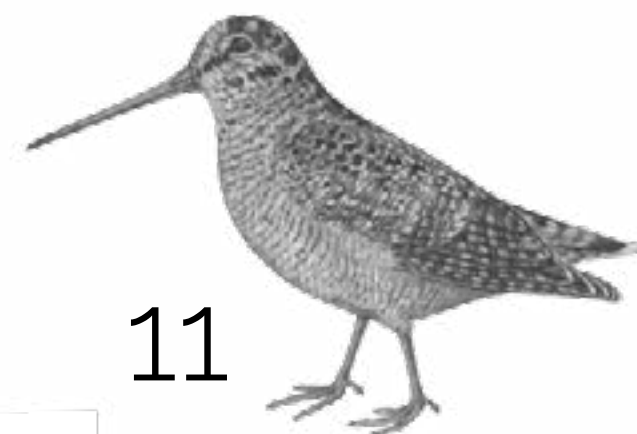
3

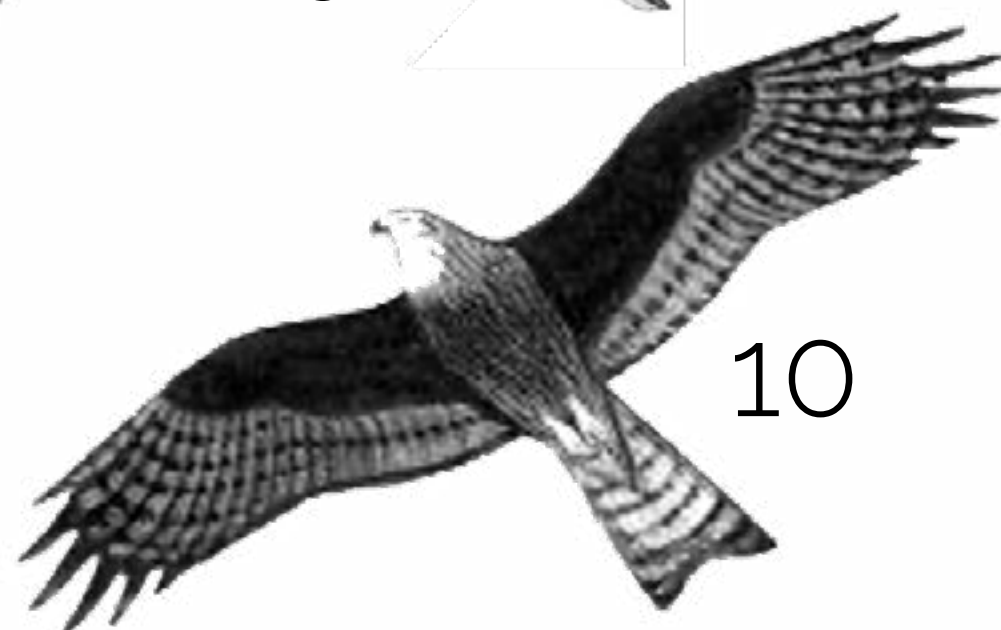
7

9

11

10

stanoviště louky:

louky i lesa:

lesa:

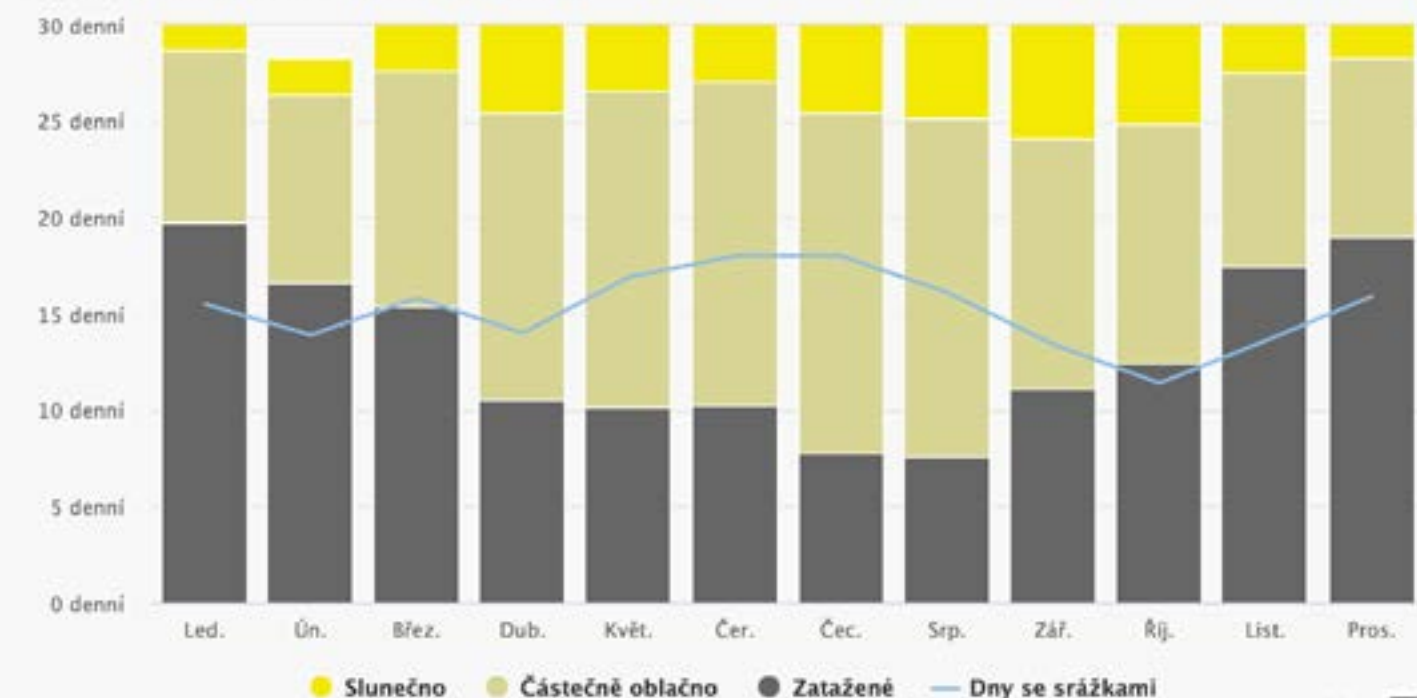
- 1 liduška lesní
- 4 bramborníček hnědý
- 5 skřivan polní
- 6 bělořit šedý (vzácný)
- 8 bekasina otavní

- 7 čáp černý
- 9 ťuhýk šedý
- 10 luňák hnědý

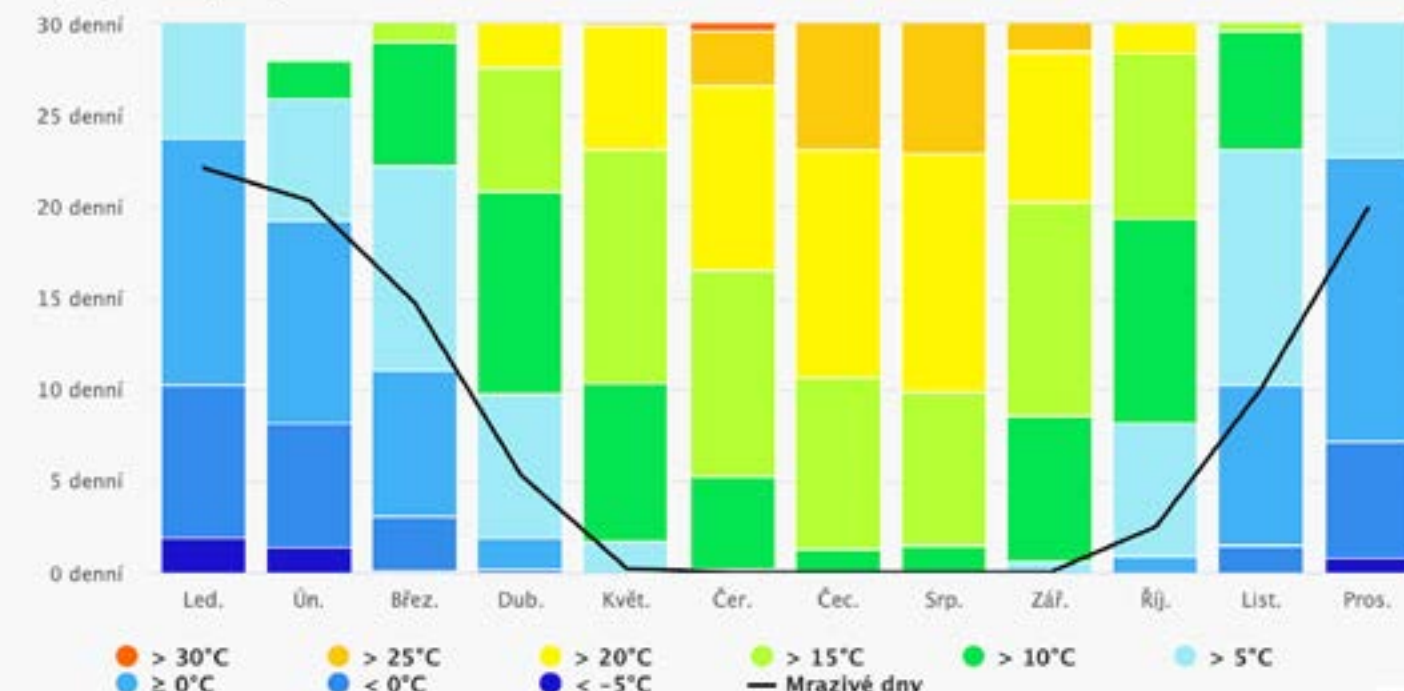
- 2 sýkora
- 3 budníček
- 11 sluka lesní (vzácný)

Klima, atmosferické podmínky

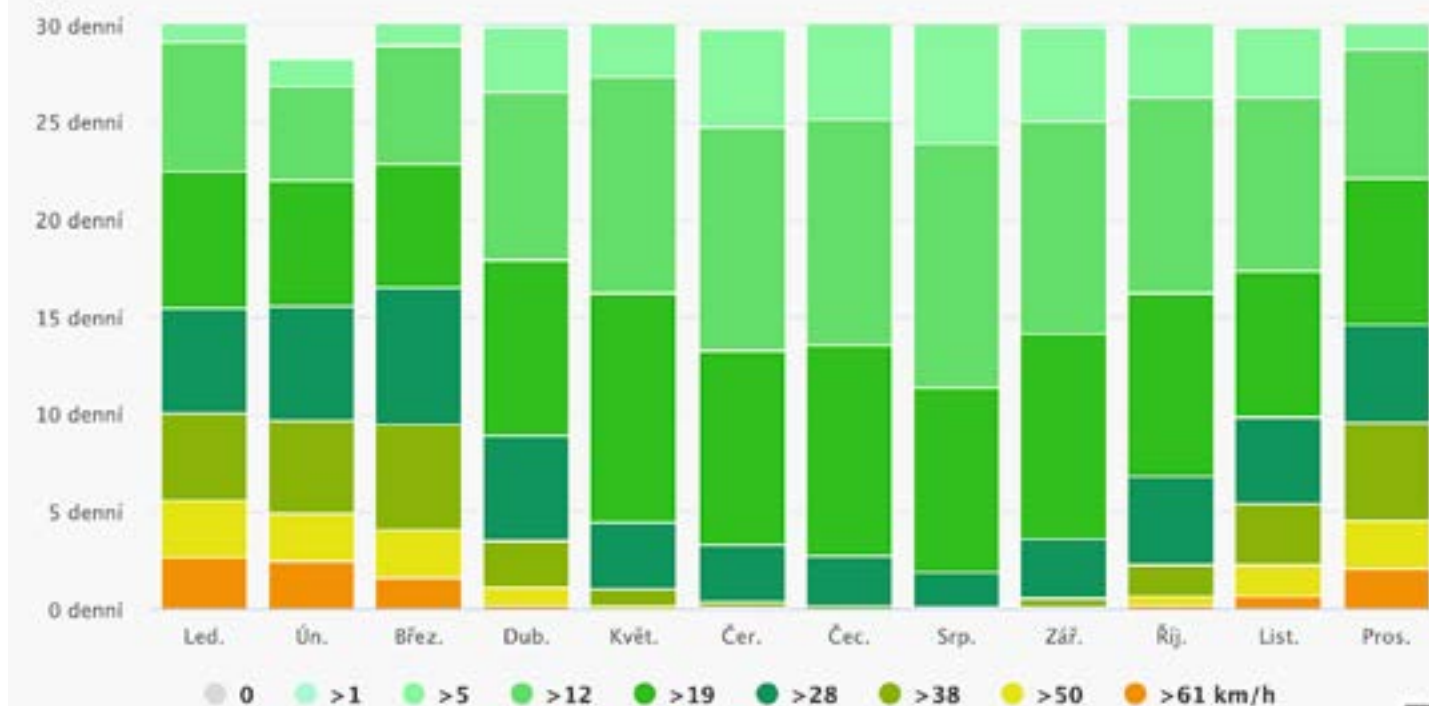
Oblačné, slunečné a deštivé dny

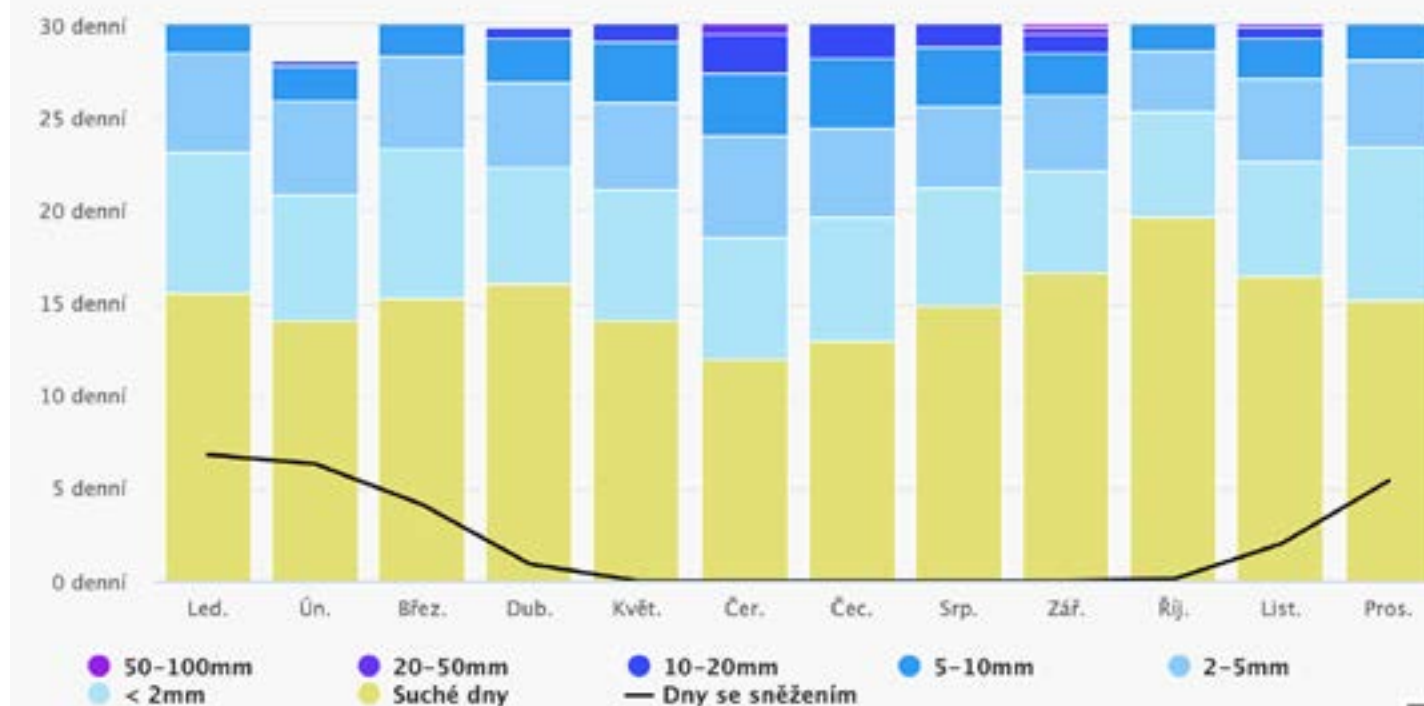
Nejvyšší teploty

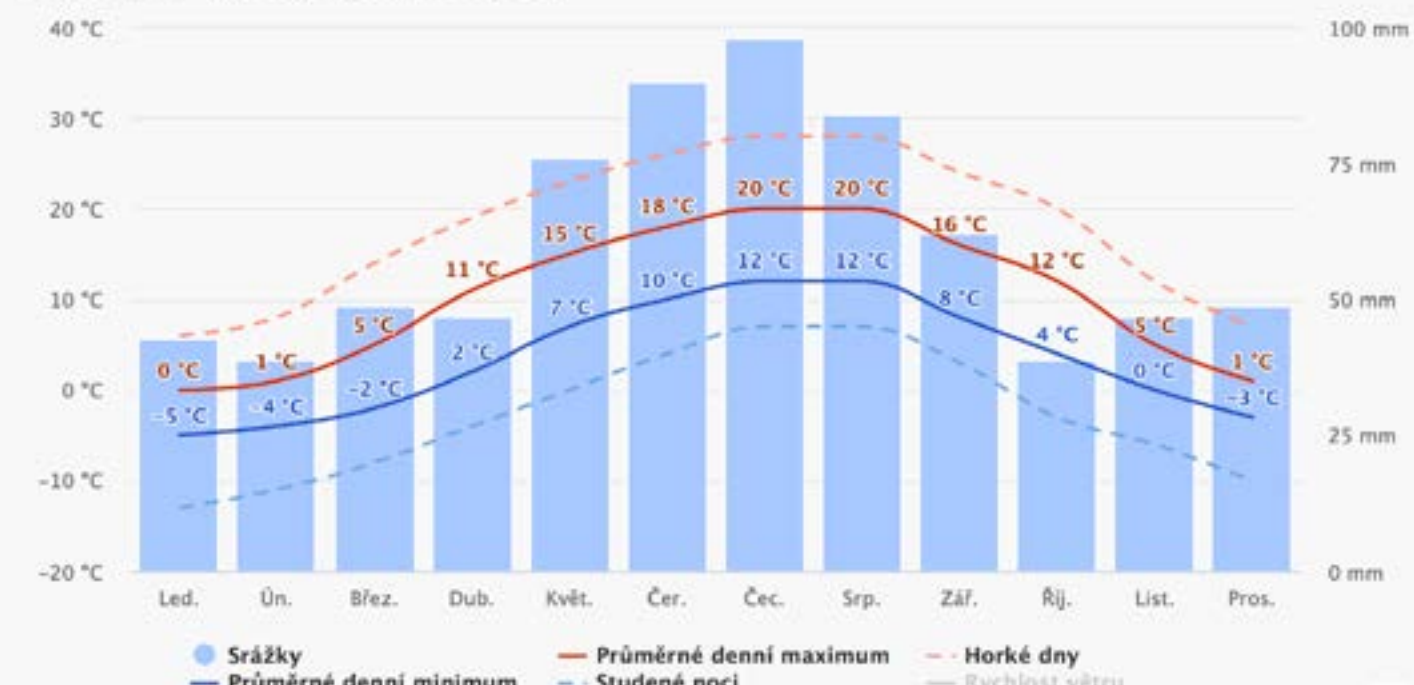
Rychlost větru

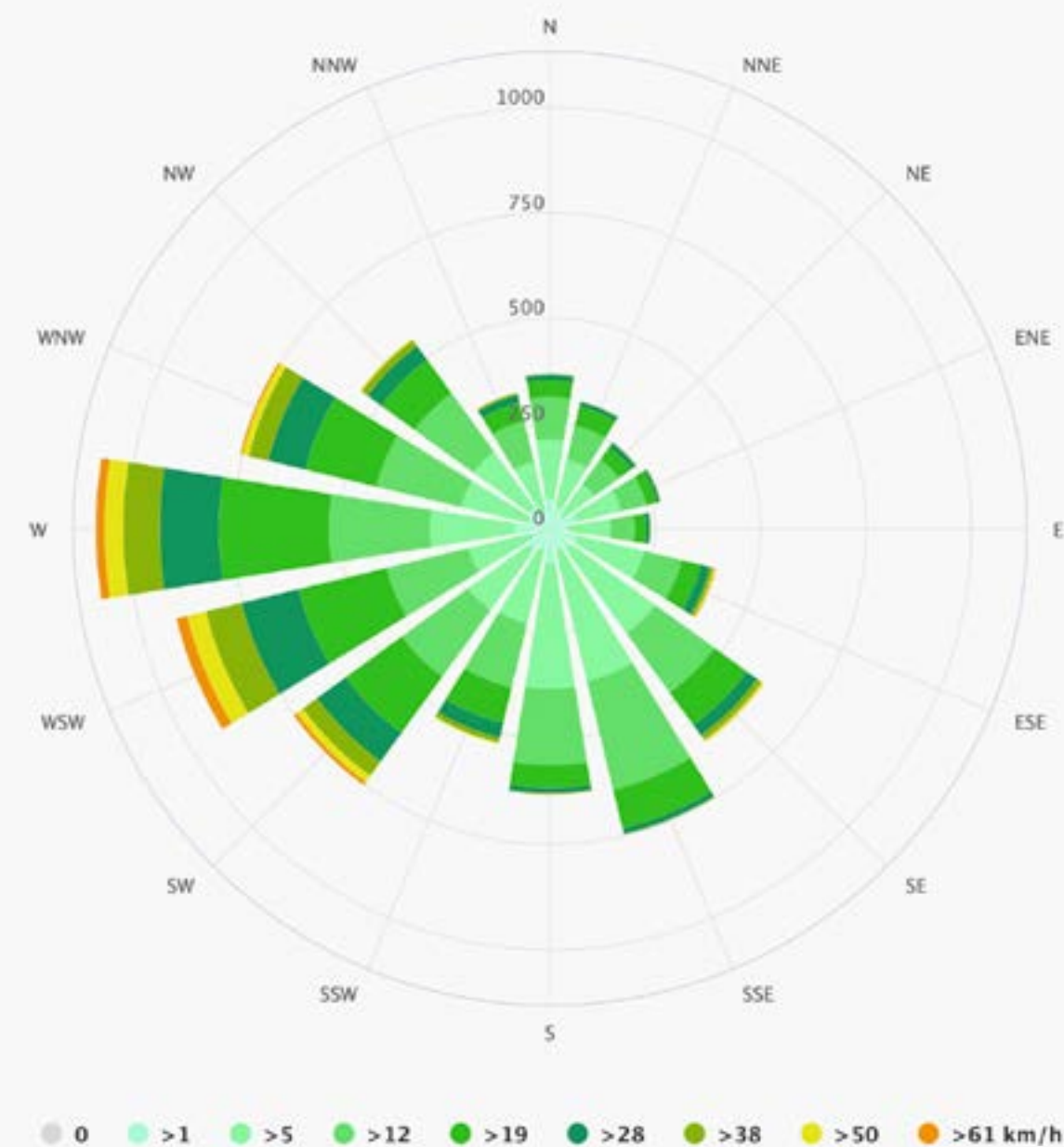
Množství srážek

Průměrné teploty a úhrn srážek

Větrná růžice

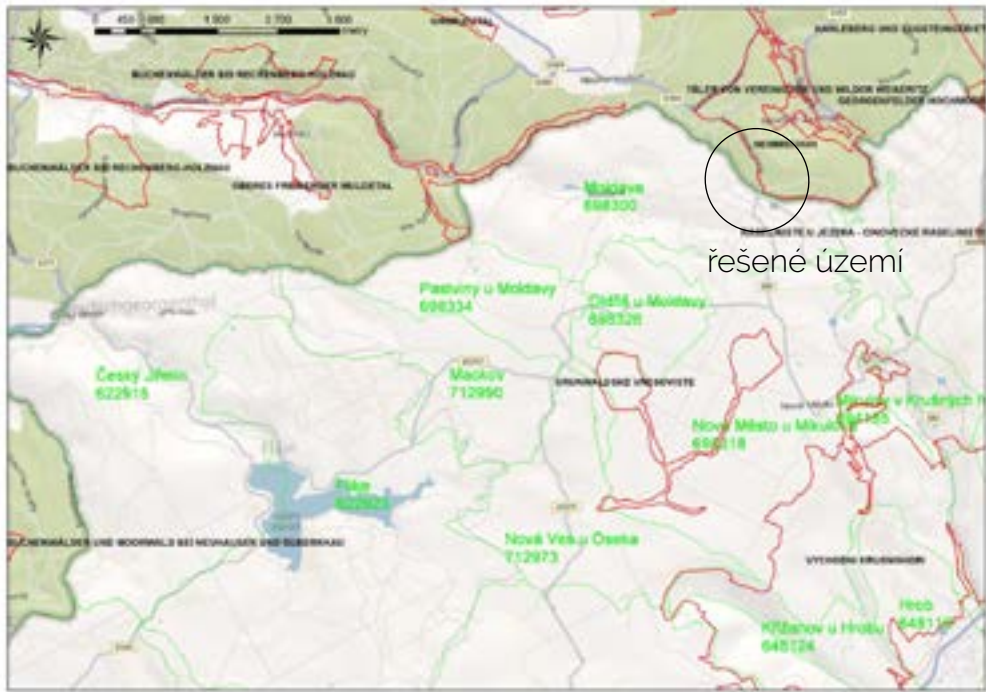

Větrná růžice pro Moldava zobrazuje počet hodin v roce, kdy vítr fouká z určitého směru.

Počet dní se sněhovou pokrývkou	100–120
Počet zatažených dní	150–160
Počet jasných dní	40–50

Klimatická oblast (dle Evžena Quitta, českého geografa a klimatologa, 1971): CH 7, tj. jaro je dlouhé a mírně chladné, léto je velmi krátké až krátké, mírně chladné a vlhké, podzim je dlouhý a mírný, zima je dlouhá, mírně vlhká s dlouhým trváním sněhové pokrývky.

Ochrana přírody a krajiny, správa lesů

Evropsky významné lokality soustavy Natura 2000 na ploše SÚ Moldava a v jejím okolí. EVL jsou ohraničeny červenou linií a jménem psaným velkými písmeny.
Převzato z Kuras T.: Posouzení vlivů návrhu Územního plánu obce Moldava na předměty ochrany soustavy NATURA 2000

Řešeným územím na české straně nevede nadregionální, regionální ani místní biokoridor

Řešené území na německé straně je v přírodně chráněné oblasti Hemmschuh, která je pod ochranou od 1961

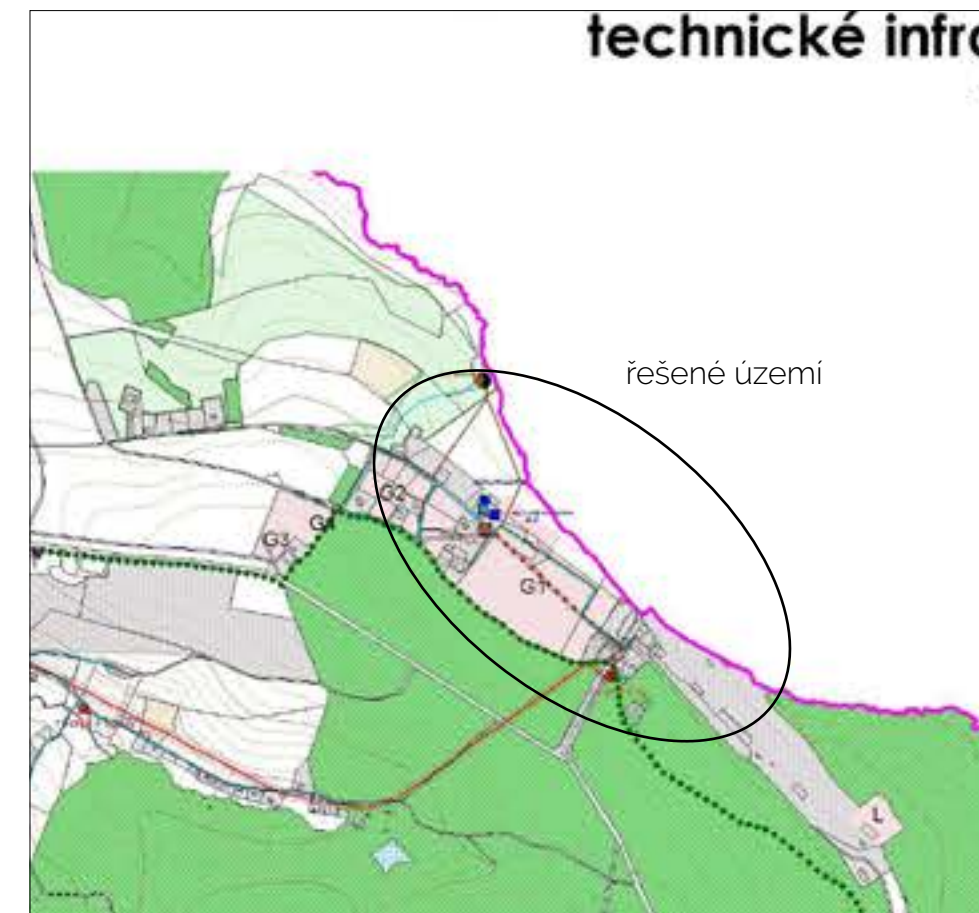
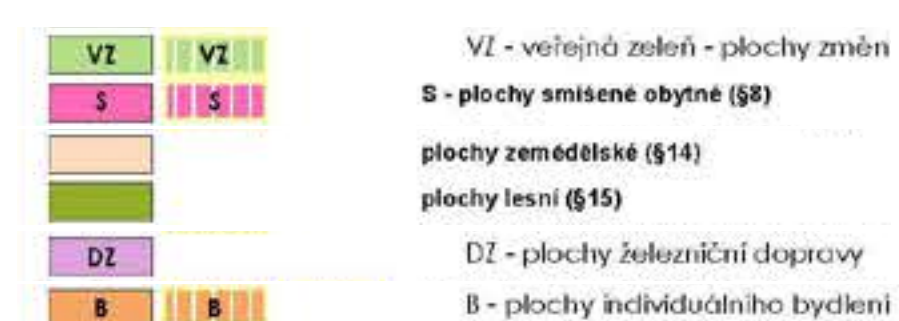
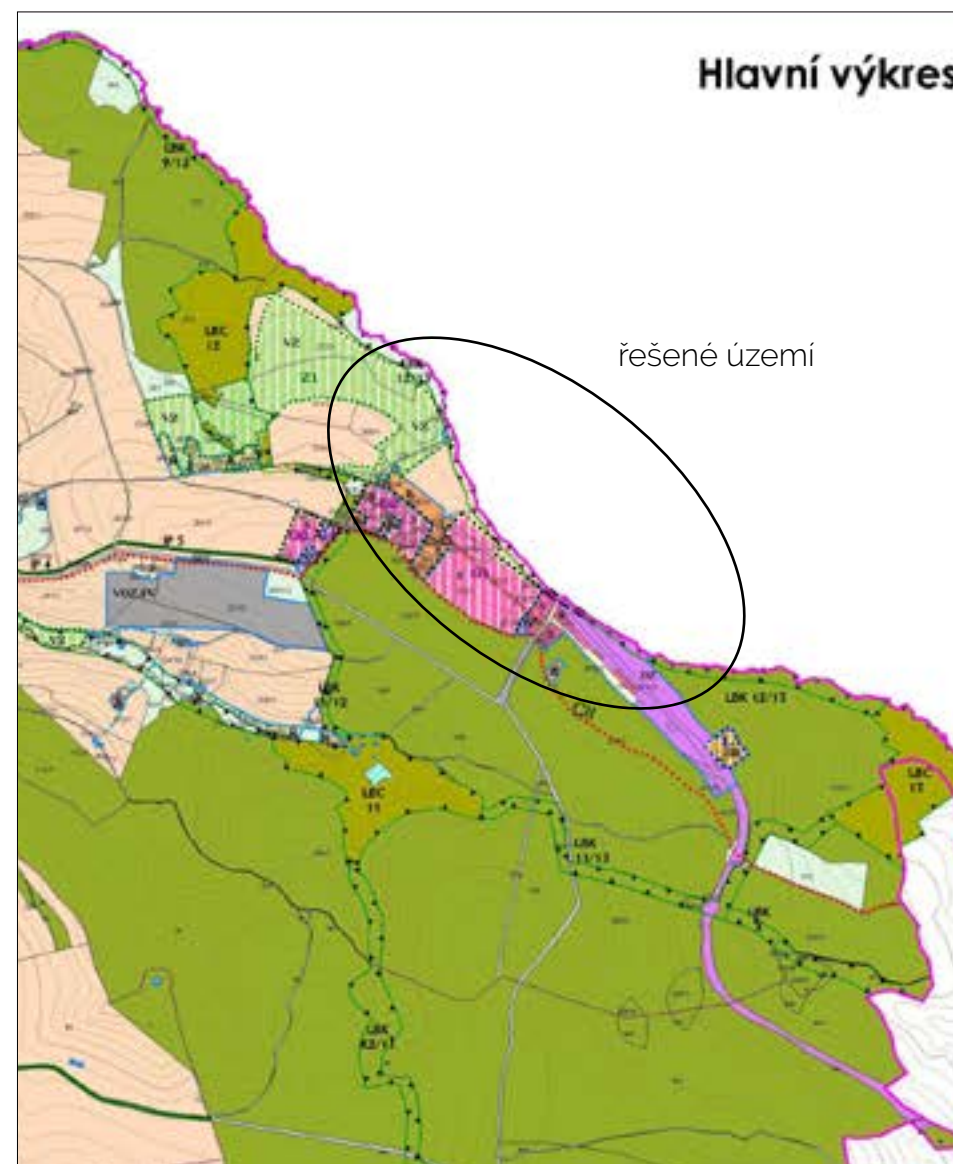
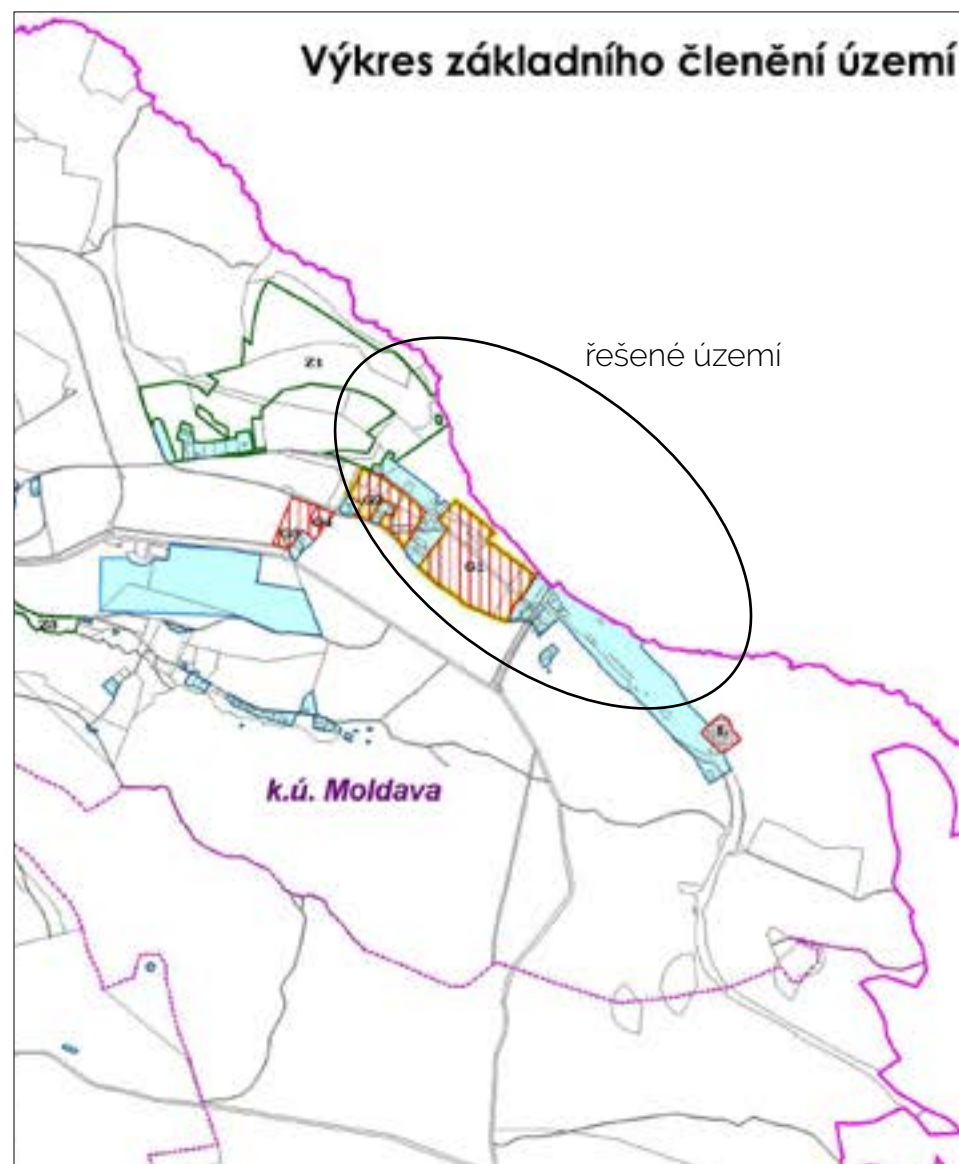

Lesy v řešeném území na Saské straně hranice jsou pod správou Saska (spolkové republiky)

Lesy v řešeném území na české straně jsou pod správou LS Litvínov

Územní plán obce Moldava

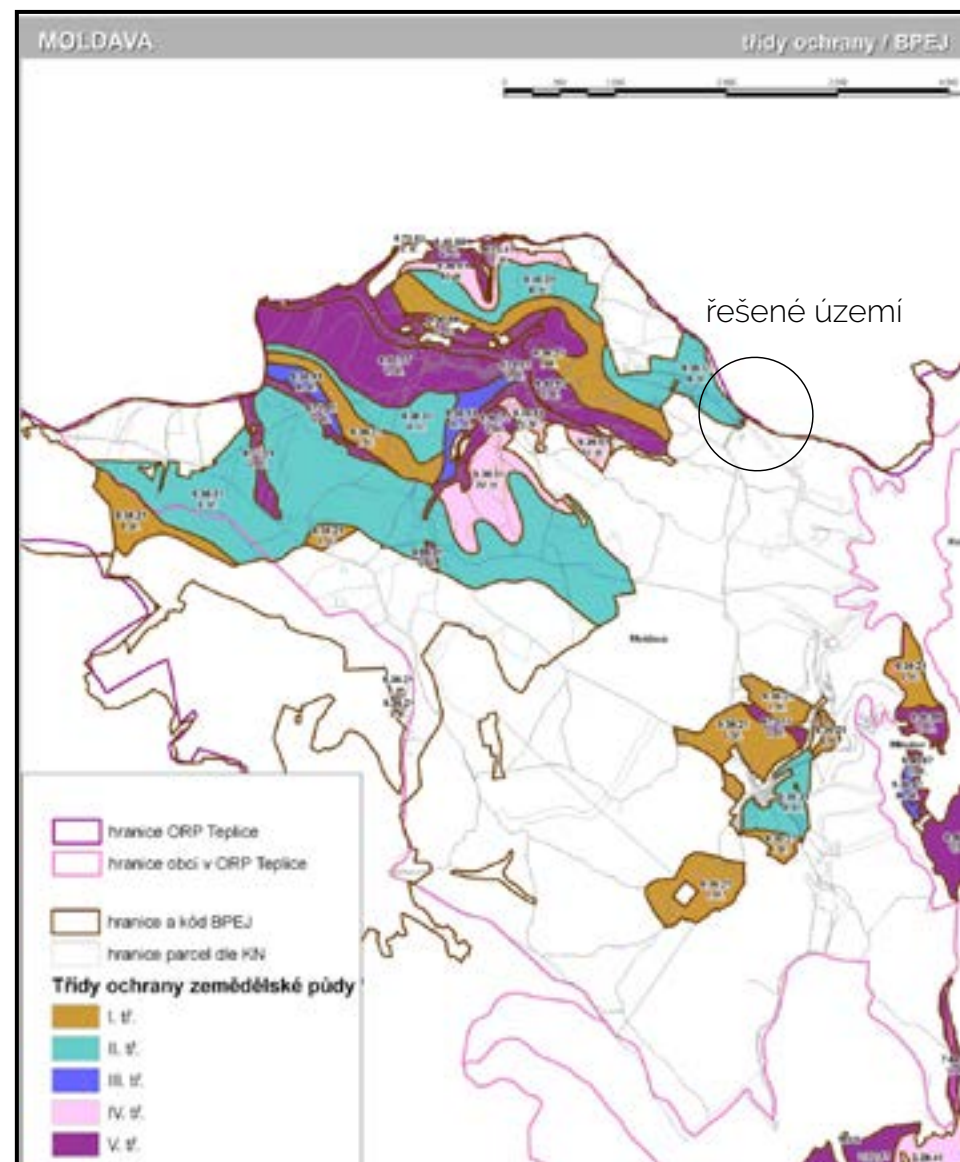

V řešeném území se nachází vodojem, vodovodní řad, elektrické vedení, vodní zdroj a čerpací stanice

Hraničí s ním čistírna odpadních vod

Významnou část řešeného území tvoří zastavitelné plochy

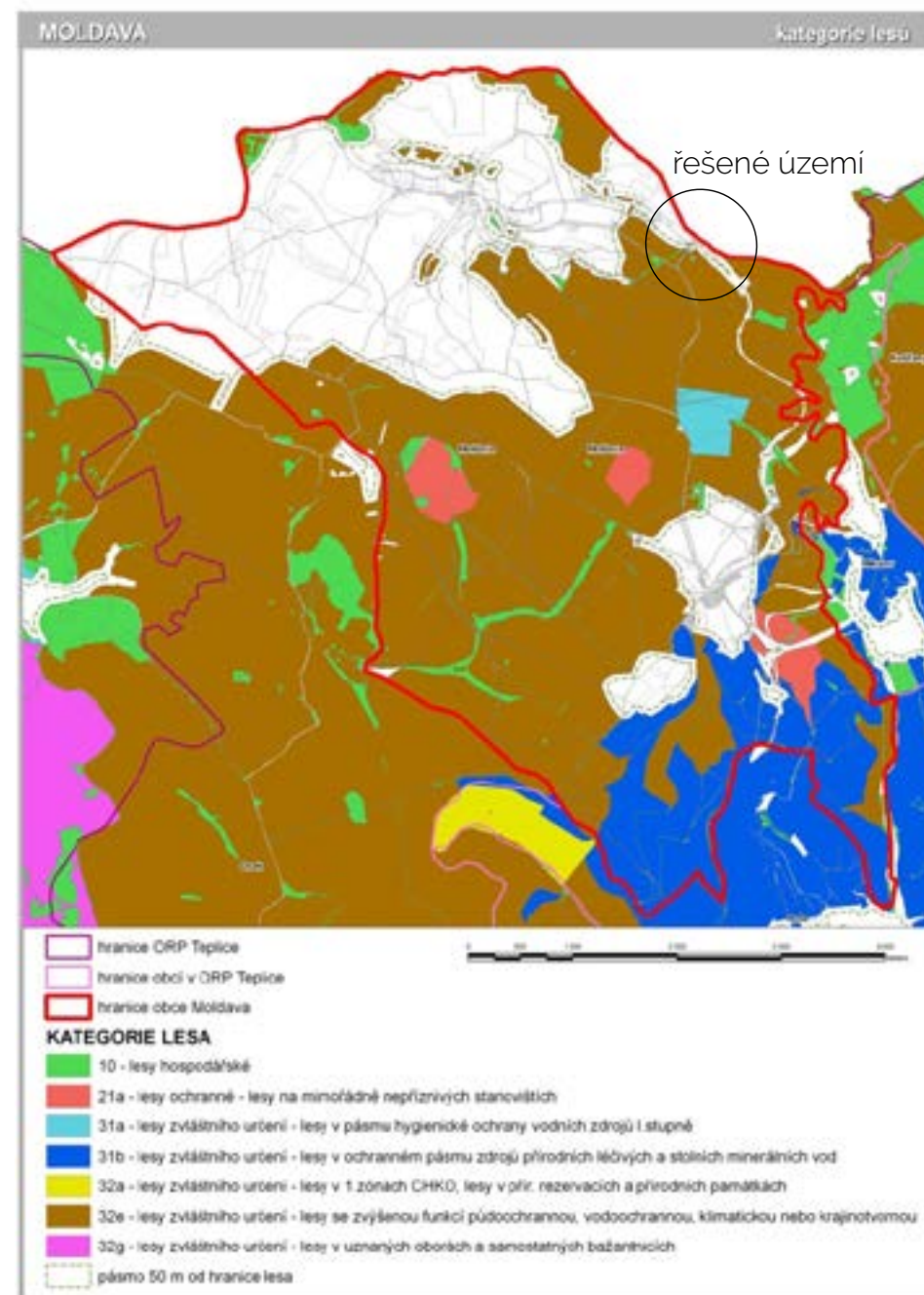
Půda, lesy, surovinové zdroje

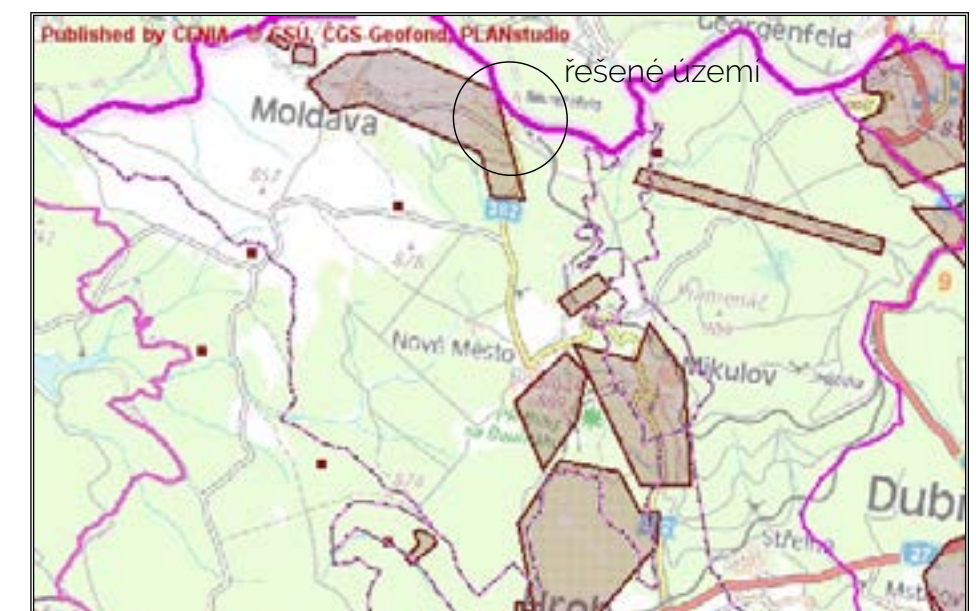
Půdy ZPF podle klasifikace bonitovaných půdně ekologických jednotek a tříd ochrany

I v případě půd s vysokou ochranou však jde o půdy nízké produktivity, podmíněné nepříznivým klimatem. Vhodné jsou pouze pro hospodaření s trvalými travními porosty. Velkoplošná navrhovaná území pro budování alternativních energetických zdrojů nebudou vyžadovat rozsáhlé a trvalé zábory půdy, půda jejich realizaci nebude zásadním způsobem ovlivněna nebo znehodnocena. Její využívání však bude dočasně ztíženo nebo znemožněno. Zábory půdy pro veřejnou zeleň půdu neznehodnotí.

Zdroj: Hodnocení vlivů na životní prostředí, 2012

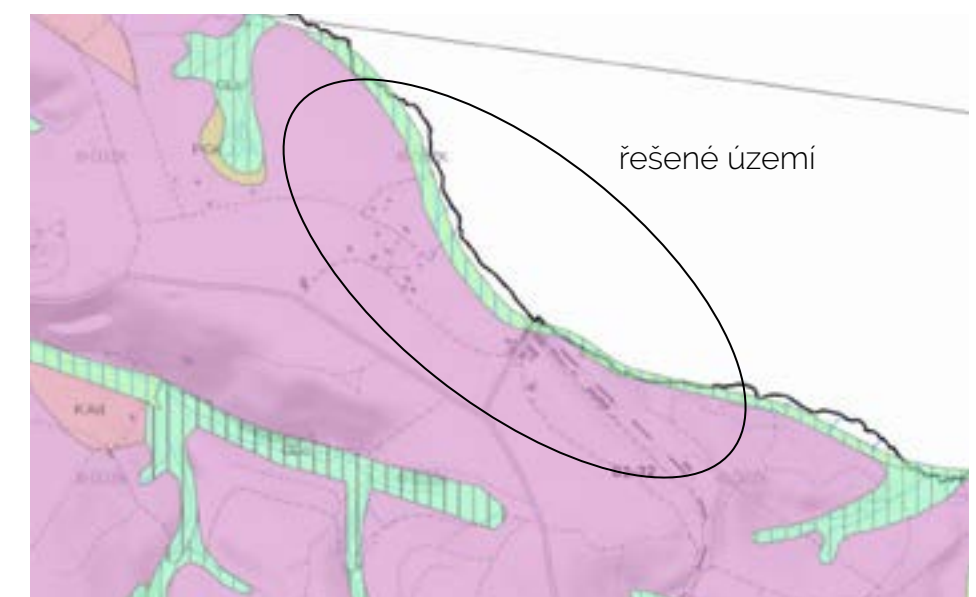

Kategorie lesa na správním území Moldava a v okolí

Poddolovaná území

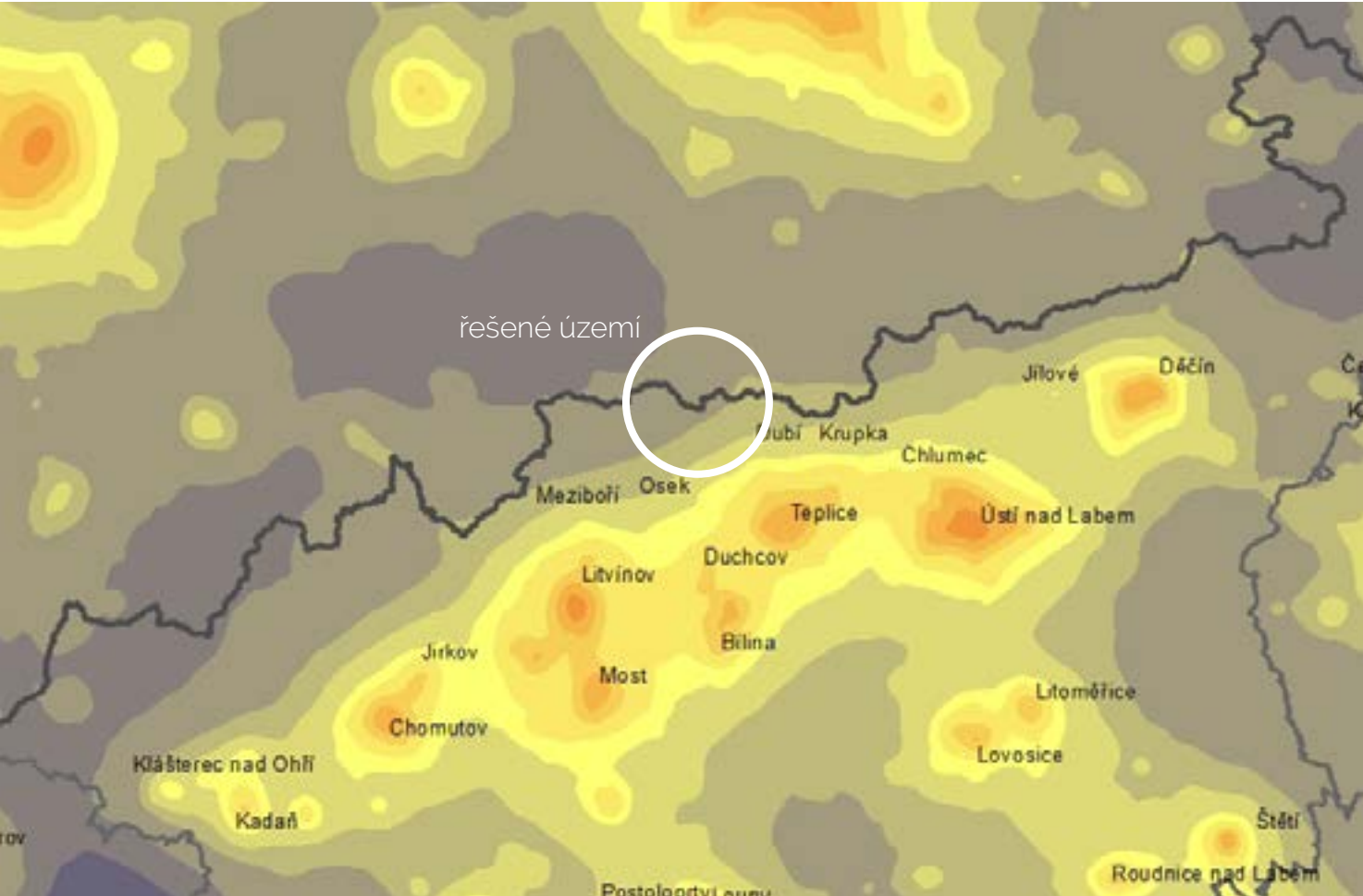
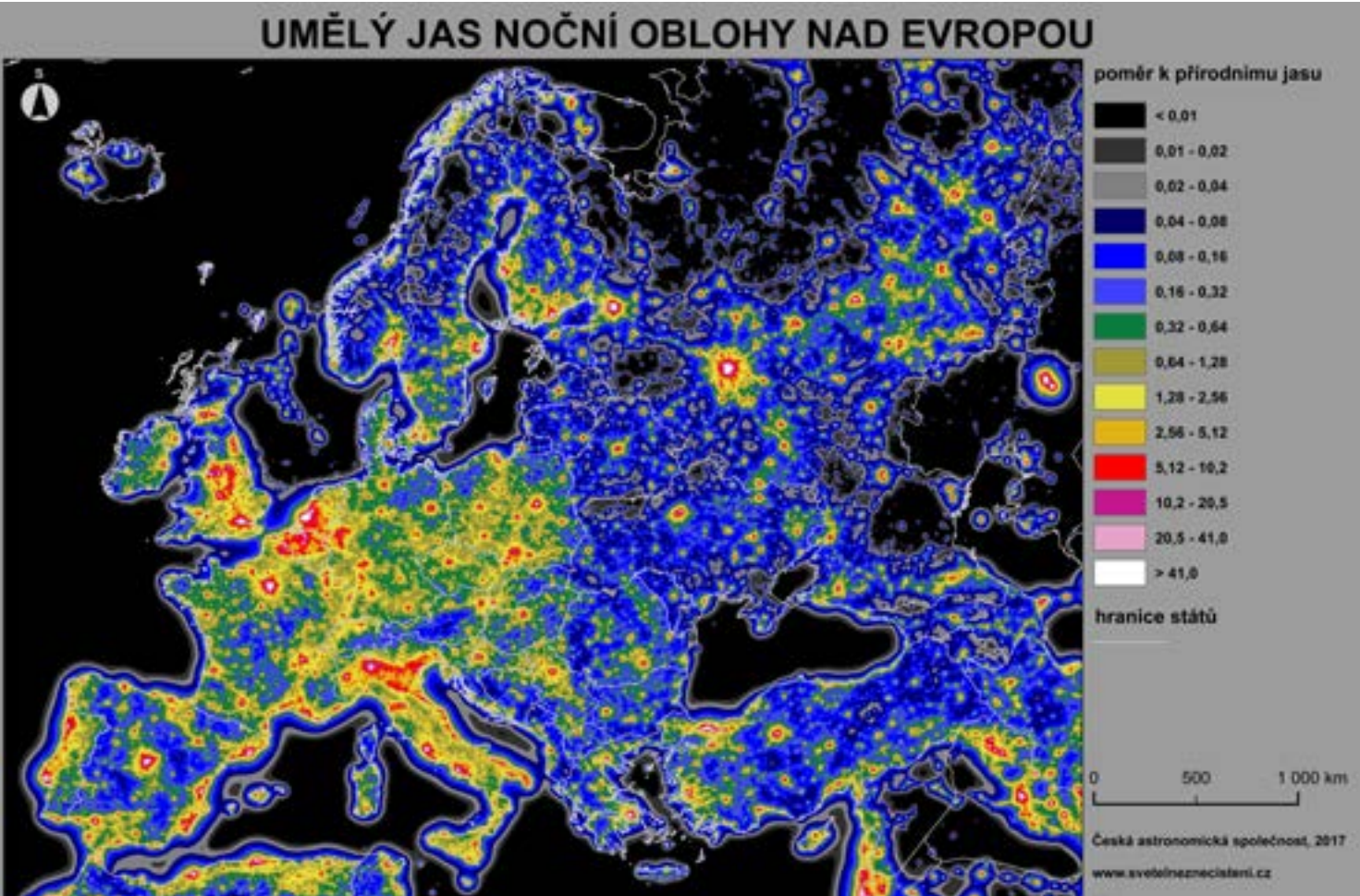
Stavební aktivity na nich podléhají schválení Obvodního báňského úřadu v Mostě.

Půdní mapa

- kryptopodzol modální
- glej zrašelinělý
- pseudoglej dystrický
- kambizem dystrická

Noční obloha

Mapy umělého jasu noční oblohy vychází z Falcio atlasu. V řešeném území hodnota jasu nabývá 0,48, čímž se umísťuje do středu stupnice. Na české straně hranic v přímém okolí řešeného území dochází k výrazně většímu světelnému znečištění než na straně německé.

Formy světelného znečištění

Umělý jas oblohy (sky glow, též lidově nazývaný „světelný smog“) nad městy, způsobený rozptylem světla v atmosféře;
oslnění (glare), kdy je překročena adaptační schopnost oka na světlo;
neúměrná intenzita osvětlení (over-illumination) objektu nebo interiéru;
a světelný přesah (light intrusion/trespass) do nevhodných prostor

Fotodokumentace povrchy

Turistické cíle v blízkosti Moldavy

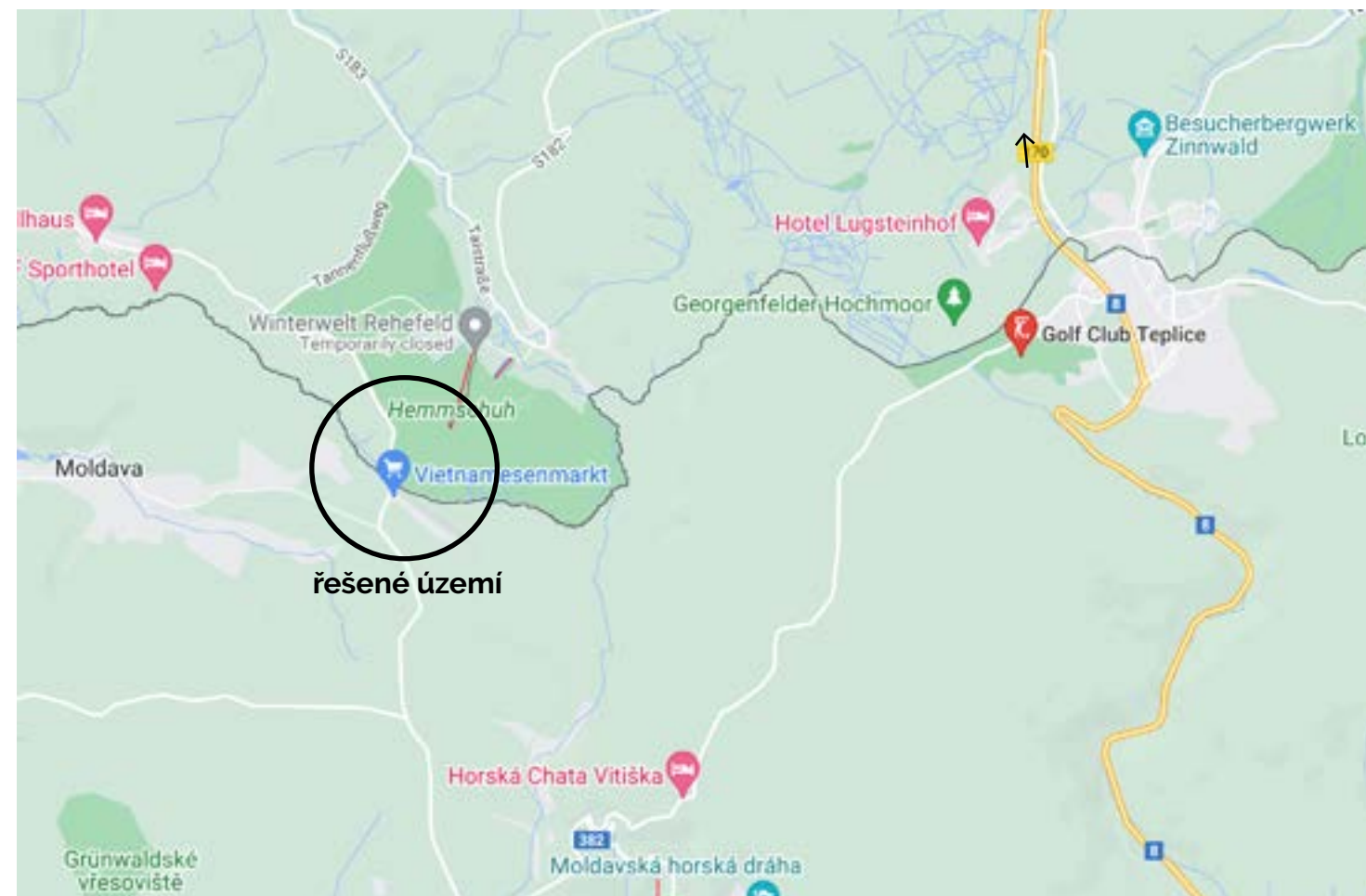

Zimní sporty

V blízkosti řešeného území se nachází Krušnohorská lyžařská magistrála a lyžařské okruhy, jak na české, tak i na německé straně hranice. Do řešeného území ústí pravidelně upravovaná trasa pro běžky.

Geocaching

Golfclub Teplice

Georgenfelder Hochmoor

bažina s naučnou stezkou

Grünwaldské vřesoviště

přírodní rezervace, chráněno od 1989, rozloha: 39,23 ha

Prohlídkový důl Zinnwald

Kräuterlikörfabrik Altenberg :: výroba likérů

Lázně Altenberg

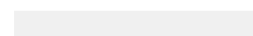
Glasshütte :: hodinářství s muzeem

Analýza SWOT

silné stránky

- :: historicky tradiční hraniční přechod
- :: krajina (potoky, lesy, louky)
- :: mezinárodní stezka po horách
- :: nízká míra urbanizace, volná krajina
- :: silniční síť

slabé stránky

- :: současné železniční spojení
- :: vietnamská tržnice
- :: rozsah asfaltových ploch
- :: stav nádraží a kolejí
- :: limitovaný výběr rostlin kvůli podnebí a počasí

potenciál

- :: proměnit hranici na místo setkávání s edukativním významem přeshraniční spolupráce
- :: podpořit železniční spojení

rizika

- :: komplikace v důsledku poddolovaného území
- :: chladné počasí
- :: lesní kalamita
- :: odlišné uchopení projektu úřady na jedné a druhé straně státní hranice

Referenční projekty

architektura a diplomacie

Český dům na Thai-wanu, FA ČVUT diplomní projekty

revitalizace železničních a důlních brownfieldů

Gleisdreieck, Berlin

Nordbahnhof, Berlin

Südgelende, Berlin

Porůří

lesnictví a rekreační využití lesů

optimalizace komunikace

lesní okres Eibenstock (na hranicích s ČR), Sasko, průběh projektu od 01.04.2018 do 31.03.2020

Forstwirtschaft und Erholungsnutzung in der Modellregion Eibenstock – Anforderungen an eine moderne Kommunikation mit Anspruchsgruppen

DE

Till Rehwaldt, vedoucí této diplomové práce

CZ

Tomáš Kafka, velvyslanec České republiky v Berlíně
Lýdie Holinková, I. tajemnice - Politické oddělení, protokol, tisk a kultura

DE

Elke Büdenbender, první dáma Spolkové republiky Německo

DE

BBZL krajinářsko-architektonický ateliér

DE

Petra Ernstberger, ředitelka Česko-německého fondu budoucnosti

CZ

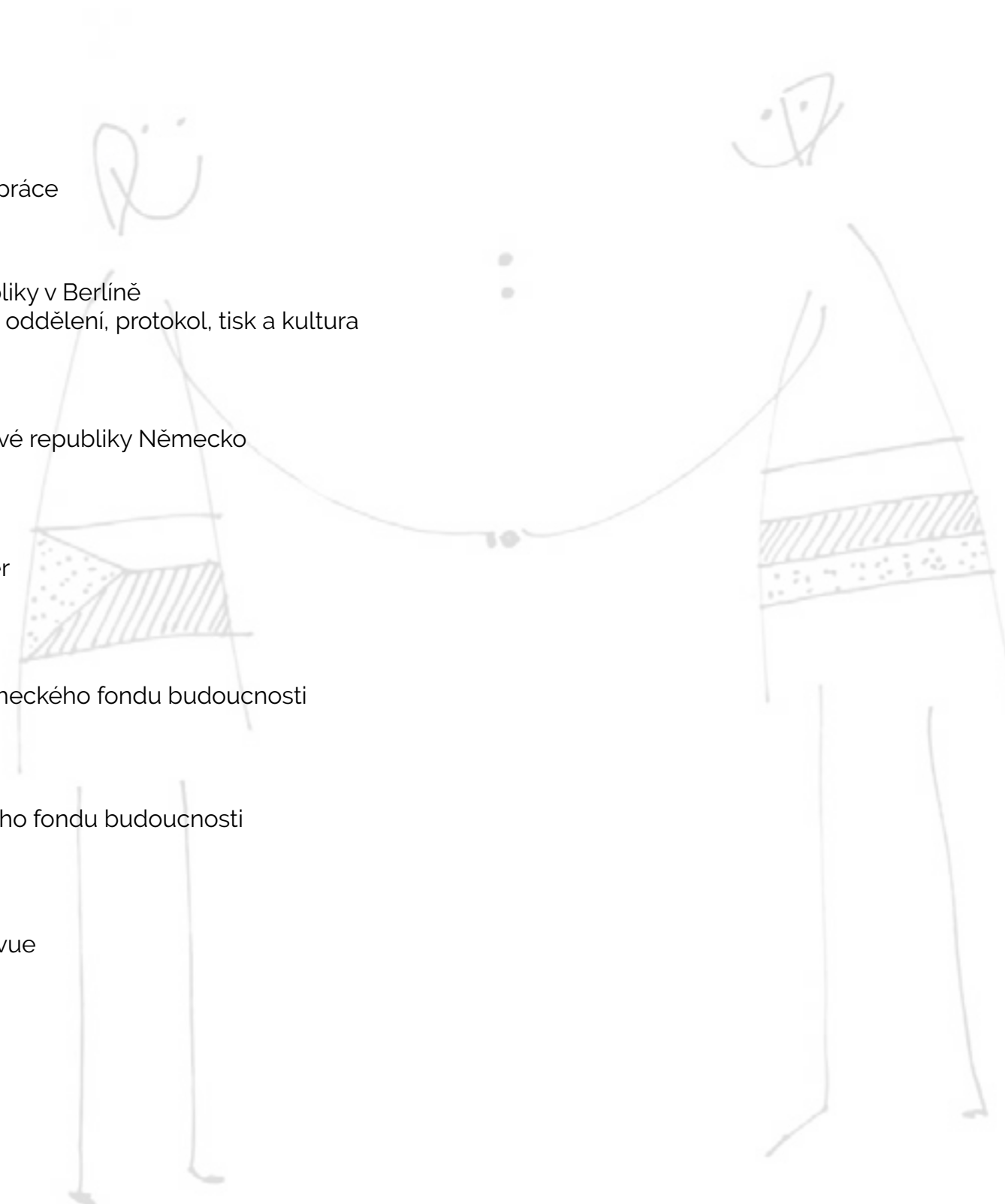
Tomáš Jelínek, ředitel Česko-německého fondu budoucnosti

DE

Nils Cattien, šéfxahradník zámku Bellevue

CZ

Aleš Marek, ornitolog

Zdroje

google.cz
mapy.cz
hrad.cz
flaticon.com
google.fonts.com

Online Krušné hory – Erzgebirge:
<https://www.staremapy.cz>
<https://www.cenia.cz/>
<https://www.sachsen.de>

Online Moldava:
<https://www.moldava.cz/obec/uzemni-plan-1/>
https://www.meteoblue.com/cs/pocas%C3%AD/týden/moldava_Česko_3070372
Surovinový informační systém České geologické služby: <https://mapy.geology.cz/suris/#>
[fotohistorie.cz](https://www.fotohistorie.cz)

Online Neurehefeld:
<https://www.erzgebirge-explorer.de/orte-regionen/neurehefeld.html>

Archivy:
Archiv České geologické služby
Národní archiv ČR

Knihy, publikace, akademické práce:
Atlas dopravní dostupnosti v ČR
Lesnické hospodaření v imisní oblasti Krušných hor, 2007